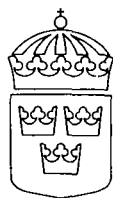

Regeringens proposition

1992/93:55

om en byggproduktlag m.m.

Prop.
1992/93:55

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 22 oktober 1992.

På regeringens vägnar

Carl Bildt

Per Westerberg

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen läggs fram förslag till en byggproduktlag och vissa ändringar i plan- och bygglagen (1987:10) i syfte att enligt vårt åtagande i EES-avtalet genomföra EG:s byggproduktdirektiv i Sverige.

I den föreslagna byggproduktlagen föreskrivs att byggprodukter skall vara lämpliga för avsedd användning och att byggprodukter som uppfyller detta krav skall få släppas ut på marknaden och användas för avsett ändamål. Lagförslaget innehåller också bestämmelser om märkning av byggprodukter, om tillsyn och om överklagande. I övrigt innehåller förslaget i huvudsak bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela de föreskrifter som behövs för genomförandet av byggproduktdirektivet.

Ändringarna i plan- och bygglagen (1987:10) innebär bl.a. att användningen av byggprodukter som uppfyller lämplighetskravet inte får hindras vid bygglovprövning eller i andra sammanhang, då plan- och bygglagen är tillämplig.

Lagstiftningen föreslås träda i kraft den dag regeringen bestämmer.

1 Förslag till Byggproduktlag

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens tillämpningsområde m.m.

1 § Denna lag gäller byggprodukter.

Särskilda bestämmelser om byggande finns i plan- och bygglagen (1987:10).

2 § Med byggprodukt avses i lagen en produkt som är avsedd att stadigvarande ingå i en byggnad eller annan anläggning och som har betydelse för byggnadsverkets egenskaper i de avseenden som anges i 3 § 1 – 6.

Lämplighetskrav

3 § Byggprodukter skall för att få ingå i byggnadsverk vara lämpliga för avsedd användning. En byggprodukt är lämplig, om den har sådana egenskaper att det byggnadsverk i vilket den skall ingå, rätt projekterat och uppfört, kan uppfylla följande väsentliga krav:

1. mekanisk motståndsförmåga och stabilitet,
2. säkerhet i händelse av brand,
3. skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljö,
4. säkerhet vid användning,
5. skydd mot buller, och
6. energihushållning och värmeisolering.

4 § Byggprodukter som uppfyller kravet på lämplighet enligt denna lag eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen får släppas ut på marknaden och användas för avsett ändamål.

Bemyndigande

5 § För att uppfylla Sveriges åtaganden enligt internationella överenskommelser får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter

1. om krav på byggprodukter för att de skall vara lämpliga för avsedd användning enligt 3 §,
2. om bestyrkande av överensstämmelse med gällande krav beträffande byggprodukter,
3. om märkning av byggprodukter som förutsättning för att produkten skall få släppas ut på marknaden och användas, och
4. om sådana byggprodukter som är av mindre betydelse med hänsyn till

hälsa och säkerhet och där tillverkaren har utfärdat en försäkran om byggprodukternas överensstämmelse med allmänt erkänd och tillämpad teknik.

Prop. 1992/93:55

Märkning

6 § Om en byggprodukt skall EG-märkas enligt en föreskrift som har meddelats med stöd av 5 § 3 gäller bestämmelserna i lagen (1992:000) om EG-märket.

Tillsyn

7 § Den eller de myndigheter som regeringen bestämmer skall utöva tillsyn över att denna lag och de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen följs.

8 § En tillsynsmyndighet har rätt att för tillsynen

1. på begäran få de upplysningar och handlingar som behövs,
2. få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen, dock inte bostäder, och
3. hos den som tillverkar, importerar eller saluför produkter som omfattas av tillsynen, få tillgång till produkter för kontroll.

En tillsynsmyndighet får begära handräckning av kronofogdemyndigheten för att genomföra de åtgärder som avses i första stycket 1–3.

9 § Om det är motiverat från skyddssynpunkt får en tillsynsmyndighet meddela de förelägganden och förbud som behövs i enskilda fall för att lagen och de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen skall följas.

10 § Om en byggprodukt har EG-märkts trots att den inte överensstämmer med de krav som gäller för EG-märkning får en tillsynsmyndighet, till dess att produkten överensstämmer med kraven, förelägga tillverkare, importör eller den som saluför byggprodukten att

1. upphöra med användningen av EG-märket,
2. återkalla osålda produkter, eller
3. ta bort EG-märket.

11 § Förelägganden och förbud enligt 9 eller 10 § får förenas med vite.

Överklagande och verkställighet

12 § En tillsynsmyndighets beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen får överklagas hos kammarrätten.

Beslut om förbud gäller omedelbart och får verkställas utan hinder av att det inte vunnit laga kraft.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

2 Förslag till Lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10)

Prop. 1992/93:55

Härigenom föreskrivs i fråga om plan- och bygglagen (1987:10)
dels att 8 kap. 29 § och 16 kap. 3 § skall ha följande lydelse,
dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 1 kap. 9 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

1 kap.
9 §

Särskilda bestämmelser om byggprodukter finns i byggproduktlagen (1992:000).

8 kap.
29 §

Byggnadsnämnden får anpassa sin granskning av ritningar och övriga handlingar till den sökta åtgärdens art och omfattning och till byggherrens kvalifikationer.

Nämnden skall i beslutet om bygglov fastställa de ritningar och övriga handlingar som har legat till grund för lovet. Nämnden skall godta typgodkända eller tillverkningskontrollerade material, konstruktioner och anordningar i de avseenden som typgodkännandet eller tillverkningskontrollen gäller.

Nämnden skall i beslutet om bygglov fastställa de ritningar och övriga handlingar som har legat till grund för lovet. Nämnden skall godta typgodkända eller tillverkningskontrollerade material, konstruktioner och anordningar i de avseenden som typgodkännandet eller tillverkningskontrollen gäller. *Nämnden skall också godta byggprodukter som avses i 4 § byggproduktlagen (1992:000).*

I beslutet om bygglov eller senare kan nämnden bestämma att konstruktionshandlingar och andra handlingar skall ges in till nämnden innan arbetena påbörjas. Sådana handlingar skall granskas av nämnden. Byggherren skall underrättas om resultatet av granskningen.

I beslutet om bygglov kan nämnden även bestämma att handlingar som beskriver byggnaden i färdigställt skick skall ges in till nämnden, när arbetena har avslutats.

16 kap.
3 §

Typgodkännande och beslut om tillverkningskontroll som avses i 2 § meddelas av *den myndighet* som regeringen bestämmer.

Typgodkännande och beslut om tillverkningskontroll som avses i 2 § meddelas av *de organ* som regeringen bestämmer.

Ett typgodkännande får ändras eller återkallas om det strider mot en teknisk specifikation som skall följas enligt Sveriges åtaganden enligt internationella överenskommelser.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter för typgodkännande och beslut om tillverkningskontroll.

Prop. 1992/93:55

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 22 oktober 1992

Närvarande: statsministern Bildt, ordförande, och statsråden B. Westerberg, Friggebo, Johansson, Hörnlund, Olsson, Svensson, af Ugglas, Dinkelspiel, Thurdin, Hellsvik, Wibblé, Björck, Davidson, Könberg, Odell, Lundgren, Unckel, P. Westerberg, Ask

Föredragande: statsrådet P. Westerberg

Proposition om en byggproduktlag m.m.

1 Inledning

Den 2 maj 1992 undertecknade EFTA- och EG-länderna jämte Europeiska ekonomiska gemenskapen (EEG) och Europeiska kol- och stålgemenskapen (ESKG) ett avtal om ett europeiskt ekonomiskt samarbetsområde (EES). Avtalet behandlas för närvarande av de berörda parlamenten. I Sverige har det förelagts riksdagen genom prop. 1991/92:170 om det europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Avtalet skall träda i kraft den 1 januari 1993 eller, om det då inte godkänts av alla parlamenten, senast den 30 juni 1993 (artikel 129).

I avtalet (artikel 7, bilaga 2 avsnitt XXI) har Sverige bl.a. förbundit sig att – i den form och med den metod, som Sverige självt väljer – genomföra EG-rådets direktiv av den 21 december 1988 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar rörande byggprodukter (89/106/EEG) – i fortsättningen kallat byggproduktdirektivet. Eftersom direktivet innehåller en bestämmelse om att det skall vara genomfört i EG-länderna senast den 27 juni 1991 (artikel 22), får EES-avtalet tolkas så att direktivet skall genomföras i Sverige den dag som EES-avtalet träder i kraft (artikel 129 och protokoll 1 EES-avtalet). Byggproduktdirektivet i slutgranskad svensk översättning bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 1*.

Inom Näringsdepartementet har upprättats en promemoria Ds 1992:65 med förslag till en byggproduktlag m.m. I promemorian föreslås att en byggproduktlag införs och att vissa ändringar görs i plan- och bygglagen (1987:10) i syfte att genomföra EG:s byggproduktdirektiv i Sverige. Promemorians lagförslag bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 2*.

Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna och en sammanställning av remissyttrandena bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 3*.

2.1 Byggproduktdirektivet

2.1.1 Direktivets syfte och innehåll

Byggproduktdirektivets syfte är att underlätta handeln med byggprodukter inom EG genom att undanröja tekniska handelshinder mellan länderna samtidigt som ländernas ansvar för säkerheten för människor, djur och egendom och för allmänt välbefinnande tillgodoses.

Byggproduktdirektivet omfattar produkter som tillverkats för att infogas varaktigt i byggnader och andra anläggningar och som har betydelse för någon av sex angivna egenskaper – de väsentliga kraven – hos den färdiga byggnaden eller anläggningen. Dessa egenskaper gäller 1. mekanisk motståndsförmåga och stabilitet, 2. brandskydd, 3. hygien, hälsa och miljö, 4. säkerhet vid användning, 5. bullerskydd samt 6. energihushållning och värmeisolerings. De skall uppfyllas under en skäligen ekonomisk livslängd (artikel 1 och 3 samt bilaga 1).

Begreppet byggprodukt är inte synonymt med begreppet byggvara enligt vedertaget svenskt språkbruk. Direktivet omfattar inte bara byggnader utan också anläggningar såsom slussar, dammar, tunnlar, vägar, bassänger och tankar. Som byggprodukter kommer sannolikt inte att räknas prefabricerade skåp och köksinredningar. Däremot kommer dammluckor, järnvägsräls och delar i brokonstruktioner med all sannolikhet att räknas dit.

Om en byggvara inte innefattas i byggproduktdirektivet eller något annat direktiv omfattas den av de allmänna reglerna i Romfördraget. Dit hör den s.k. Cassis de Dijon-principen som är en i rättspraxis utbildad tolkning av fördraget och vars huvudregel är att ett land inte får förhindra användningen av en produkt, som är tillåten i ett annat EG-land.

Byggproduktdirektivets praktiska tillämpning förutsätter ett antal s.k. tillämpningsdokument, som konkretiserar innebörden av de väsentliga kraven (artikel 3 och 12). Några sådana har ännu inte antagits av EG, men beslut kan enligt uppgift från EG-kommissionen väntas under hösten 1992 utom såvitt gäller tillämpningsdokumentet om brandskydd, vilket inte beräknas föreligga förrän tidigast om tre eller fyra år.

På grundval av tillämpningsdokumenten kommer ytterligare regler och riktlinjer för tillämpningen att tas fram (artikel 11 och 20 samt bilaga 2). Vidare pågår arbete inom EG-kommissionen med ett antal interna policydokument kring olika tillämpningsfrågor i anslutning till byggproduktdirektivet.

Medlemsländerna skall enligt direktivet vidta alla åtgärder som är nödvändiga för att se till att byggprodukter får släppas ut på marknaden endast om de är lämpliga för avsedd användning mot bakgrund av de väsentliga kraven (artikel 2). Vidare skall länderna inte hindra produkter, som uppfyller direktivets bestämmelser, att fritt distribueras, saluhållas eller användas inom sina territorier (artikel 6). Ett undantag gäller dock så till vida att direktivet inte inskränker medlemsländernas rätt att – inom Romfördragets ram – besluta om krav som de anser nödvändiga för att arbetstagare skall vara skyddade när de använder en byggprodukt. Detta undantag gäller under förutsättning att själva produkterna inte ändras i förhållande till specifikationerna i byggproduktdirektivet (artikel 2).

En byggprodukt skall förutsättas vara lämplig för avsedd användning, om den är försedd med det s.k. EG-märket. Produkter, som är av mindre betydelse med hänsyn till hälsa och säkerhet, skall dock få släppas ut på marknaden efter blott en försäkran från tillverkaren om att produkterna överensstämmer med allmänt erkänd och tillämpad teknik. Sådana produkter får inte förses med EG-märket (artikel 4). Den planerade förteckningen över sistnämnda slag av produkter föreligger ännu inte. En inom EG vanlig bedömning är att den kommer att omfatta ett mycket stort antal byggprodukter.

Utöver de regler om EG-märket som finns i byggproduktdirektivet (artikel 4 och bilaga 3) väntas generella bestämmelser om EG-märket komma att antas i ett särskilt direktiv eller utfärdas i en särskild EG-förordning.

De produkter som får förses med EG-märket skall antingen överensstämma med en s.k. *teknisk specifikation* i form av – en nationell standard, som utgör en till nationell nivå överförd s.k. *harmoniserad standard*, som kungjorts i EG:s officiella tidning (europeisk standard) – eller ett *europeiskt tekniskt godkännande* – eller en *nationell standard eller ett nationellt tekniskt godkännande*, som befunnits uppfylla de sex nämnda egenskapskraven, eller genom ett *särskilt förfarande* ha konstaterats överensstämma med de sex väsentliga kraven (artikel 4).

Dessutom skall EG-märket visa att produkten uppfyller de krav på sådana produkter som kan finnas i andra direktiv än byggproduktdirektivet (artikel 2). Det kan t.ex. gälla produkter som också omfattas av direktiv på det kemiska området eller direktiv till skydd för arbetare som hanterar farliga produkter. Även på maskinområdet finns det särskilda direktiv, som berör exempelvis hissar och andra apparater som används i byggnader.

Inom byggområdet utarbetas *harmoniserade standarder* av de västeuropeiska standardiseringsorganisationerna CEN (Comité Européen de Normalisation) och Cenelec (Comité européen de normalisation électrotechnique) på uppdrag från EG-kommissionen, som också slutligen skall godkänna standarderna mot bakgrund av de sex väsentliga kraven (standarderna benämns därefter "europeisk standard"). Standarderna skall i möjligaste mån beskriva funktioner (artikel 4 och 7). Sannolikt kommer dessa standarder att innefatta såväl produktregler som beräkningsmetoder.

Europeiska tekniska godkännanden meddelas på ansökan från tillverkaren eller dennes ombud inom EG och efter medgivande från EG-kommissionen av European Organization for Technical Approvals (EOTA). Det får enligt huvudregeln ske bara om en harmoniserad standard saknas för produkten eller om produkten inte är lämplig för standardisering. Om EOTA på uppdrag av EG-kommissionen antagit och kommissionen därefter godkänt riktlinjer för meddelande av tekniska godkännanden inom ett visst område, får godkännanden ges av härför utsedda godkännandeorgan i medlemsländerna, som är medlemmar av EOTA. Ett godkännande gäller i regel under fem år (artikel 8 och 9 samt bilaga 2). Det kommer att få åberopas bara av den som beviljats godkännandet.

Proceduren för att få konstaterat om en *nationell standard* eller ett *nationellt tekniskt godkännande* överensstämmer med de sex väsentliga kraven är den att ett medlemsland anmäler standarden respektive godkännandet till

kommissionen, som, efter att ha inhämtat yttrande från de andra medlemsländerna, tar upp specifikationen på en särskild förteckning (artikel 4).

Tillverkarna eller deras ombud inom EG är ansvariga för att bestyrka att produkterna överensstämmer med någon av de nämnda tekniska specifikationerna. I vissa fall är avvikelser från harmoniserade standarder tillåtna, varvid ett särskilt förfarande skall följas (artikel 4). Eljest är ett europeiskt tekniskt godkännande den väg som anvisas för den vars produkter avviker från en europeisk standard. Det bör noteras att bestyrkande av överensstämmelse krävs även då en produkt tillverkats enligt ett sådant godkännande. Regler för detta kommer att fastställas av EG-kommissionen med hänsyn till varje produktslags betydelse och karaktär. Kommissionen har därvid att välja mellan ett antal alternativ.

Det ena huvudalternativet är certifiering av ett fristående certifieringsorgan på grundval av typprovning, stickprov och tillverkningskontroll samt besiktning och övervakning av fabriken. Enligt uppgift från EG-kommissionen är avsikten att endast ett begränsat antal byggprodukter skall omfattas av detta alternativ.

Det andra huvudalternativet – tillverkarförsäkringen – är delat i tre underalternativ. Ett av dessa bygger på fabriken egen kontroll under övervakning av ett certifieringsorgan. Ett annat bygger på en fristående laboratoriekontroll i kombination med fabriken egen kontroll. Det tredje underalternativet bygger helt på fabriken egen kontroll (artikel 13 och 14 samt bilaga 3 och 4).

Vilken metod som skall användas beträffande en viss produkt kommer sannolikt att anges i anslutning till standarden respektive det tekniska godkännandet för produkten.

Medlemsländerna har rätt att utse certifieringsorgan, kontrollorgan och provningslaboratorier som behövs för bestyrkandeprocessen.

Medlemsländerna utser också organen för tekniska godkännanden. Ett av dessa skall vara talesman för de andra i EOTA.

Vissa krav på opartiskhet, kompetens m.m. gäller för de utsedda organen. Beträffande samtliga organ gäller också att verksamheten skall avgiftsfinansieras och att producenterna skall ha frihet att välja vilket godkänt organ som de vill anlita inom EG (artikel 10 och 18 samt bilaga 2 och 4). Personalen vid certifieringsorgan, kontrollorgan och provningslaboratorier skall ha yrkesmässig tystnadsplikt (bilaga 4). Tystnadsplikt är också föreslagen i reglementen för EOTA.

Förutom möjligheten att utfärda europeiska tekniska godkännanden innehåller byggproduktdirektivet också ett antal bestämmelser som direkt syftar till att underlätta en fri varucirkulation under tiden intill dess att europeiska standarder föreligger. De innebär i korthet att man inom varje land skall tillåta produkter som överensstämmer med de nationella bestämmelserna, såvida dessa inte står i strid mot bestämmelserna om kvantitativa import- och exportrestriktioner i Romfördraget (artikel 6) och att ett land på begäran av en producent i ett annat land skall tillåta import och användning av hans produkter, om dessa provats i hans hemland enligt regler som godkänns av mottagarlandet (artikel 16 och 17).

Slutligen innehåller byggproduktdirektivet regler om marknadsövervak-

ning och ingripanden då det visar sig att en teknisk specifikation eller en produkt inte uppfyller direktivets krav (artikel 5 och 21).

Prop. 1992/93:55

Byggproduktdirektivet förvaltas av en ständig bygghörkommitté vilken fungerar som ett berednings- och verkställighetsorgan åt EG-kommissionen (artikel 19).

2.1.2 Direktivets tillämpning inom EFTA

Genom EES-avtalet utsträcks byggproduktdirektivets principer att omfatta hela EES-området. De administrativa uppgifter och de beslutsfunktioner som enligt direktivet ankommer på EG-kommissionen respektive den ständiga bygghörkommittén åvilar inom EFTA Övervakningsmyndigheten respektive Ständiga kommittén. I beredningsarbetet inför beslut skall dock experter från EFTA-länderna erbjudas medverka i EG:s kommittéer och deras utskott och arbetsgrupper på samma sätt som experter från EG:s medlemsländer (artikel 100).

EOTA jämfställs i EES-avtalet i formellt avseende med EG:s permanenta bygghörkommitté, vilket innebär att svenska experter kan medverka i beredningsarbetet, men inte i besluten (bilaga 2 avsnitt XXI). Någon motsvarighet till EOTA finns dock inte inom EFTA. Hur frågan om meddelanden av europeiska tekniska godkännanden och riktlinjer för sådana skall lösas för EFTA-ländernas del är ännu oklart. För närvarande har EFTA två observatörsplatser i EOTA:s tekniska nämnd och Boverket observatörsposter i de under denna lydande arbetsgrupperna.

Svensk medverkan i CEN och Cenelec, som är från EG fristående organ, är garanterad genom att Standardiseringskommissionen i Sverige (SIS) och till denna anslutna standardiseringsorgan sedan länge är fullvärdiga medlemmar av organisationerna.

EES-avtalet klargör inte hur de tillämpningsdokument och andra riktlinjer för tillämpningen av byggproduktdirektivet, som är under beredning men ännu inte antagna inom EG, skall beaktas av EFTA-länderna. Denna fråga kommer att tas upp i samband med de fortsatta förhandlingarna mellan EFTA och EG.

Ett särskilt problem utgör de övergångsarrangemang som EES-avtalet innehåller på vissa områden, särskilt det kemiska. De innebär att vissa EG-direktiv inte blir tillämpliga inom vissa EES-länder. Detta kan förorsaka svårigheter då en byggprodukt omfattas både av byggproduktdirektivet och av ett annat direktiv, som inte skall tillämpas i Sverige. Produktens EG-märke visar då inte att produkten är godtagbar enligt svenska krav.

Till sist bör det påpekas att EES-avtalet ger Sverige rätt att ensidigt vidta de åtgärder som kan vara nödvändiga, om det uppstår ekonomiska, samhälls- eller miljömässiga svårigheter på ett visst område eller i en viss region och dessa kan tänkas bli bestående (artikel 112).

2.1.3 Genomförandet av byggproduktdirektivet

Som framgått av det nu anförda råder många oklarheter angående byggproduktdirektivets tillämpning. De för tillämpningen förutsatta kompletterande

bestämmelserna och riktlinjerna saknas ännu. Vidare kommer det mycket omfattande standardiseringsarbete som direktivet förutsätter att pågå under många år, innan en någorlunda fullständig uppsättning europeiska standarder föreligger. De mer påtagliga praktiska effekterna av direktivet kommer därför att dröja.

Till detta kommer att direktivet senast den 31 december 1993 skall utvärderas och därefter eventuellt revideras (artikel 23).

Standardiseringsarbetet inom CEN har emellertid påbörjats, utan att EG-kommissionen i avsaknad av tillämpningsdokumenten kunnat ge några slutliga mandat för detta. För närvarande arbetar drygt 100 tekniska kommittéer med över 50 underkommittéer och mer än 500 arbetsgrupper inom CEN med drygt 2000 olika ämnen för standarder inom byggproduktdirektivets ram.

Oklarheterna kring direktivets innehåll i olika avseenden kan vara en förklaring till att endast Storbritannien den 1 juli i år på ett mer påtagligt sätt hade ändrat sin nationella lagstiftning för att anpassa den till direktivet. Danmark har för sin del i lag förklarat att direktivet gäller i Danmark. En viss anpassning till delar av direktivet har också skett. I Nederländerna och i Tyskland fanns den 1 juli förslag till lagändringar för behandling i parlamenten. Det tyska förslaget är tämligen utförligt och mycket olikt den brittiska lagen, beroende bl.a. på ländernas olika rättstraditioner och konstitutionella uppbyggnad men till synes också på att man delvis tolkat direktivets innebörd på olika sätt.

Enligt en uppgift från EG-kommissionen är det möjligt att omkring tre fjärdedelar av EG-länderna har hunnit ändra sin lagstiftning före årskiftet 1992/93. Ett par länder kommer dock att behöva längre tid.

Bland EFTA-länderna fanns den 1 juli 1992 preliminära lagförslag i Finland och Schweiz. Båda dessa innehåller bemyndiganden för regeringarna att vid senare tidpunkt utfärda de bestämmelser som behövs för genomförandet av direktivet. Det finska förslaget är därvid betydligt mer generellt utformat än det schweiziska, där man varit tvungen att ta hänsyn till bl.a. kantonernas självbestämmanderätt.

2.2 Gällande svenska regler

I Sverige saknas nästan helt sådana regler om marknadsföring av byggprodukter som byggproduktdirektivet kräver.

Vissa byggprodukter omfattas dock av lagen (1985:426) om kemiska produkter, som är tillämplig på hantering, import och export av kemiska ämnen och beredningar (1 §), och lagen (1902:71 s.1), innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar, som bemyndigar regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att, i den mån det är påkallat från elsäkerhetssynpunkt, meddela föreskrifter om kontroll, provning eller besiktning samt andra föreskrifter som angår bl.a. anordningar avsedda att anslutas till elektriska anläggningar och elektrisk materiel (17 §). Dessa produkter omfattas emellertid också av särskilda direktiv inom EG. Detsamma gäller reglerna i produktsäkerhetslagen (1988:1604) och lagen (1977:484) med be-

myndigande att meddela föreskrifter om hissar och andra lyft- eller transportanordningar.

Prop. 1992/93:55

I Sverige omfattas de flesta byggnader och vissa andra anläggningar av plan- och bygglagen (1987:10) – (PBL).

Beträffande vissa byggnader och huvuddelen av övriga anläggningar saknas det emellertid i stort sett svenska bestämmelser, även om de i större eller mindre utsträckning berörs av väglagen (1971:948), vattenlagen (1983:291) och järnvägssäkerhetslagen (1990:1157), som reglerar olika slag av anläggningar, liksom av förordningar och instruktioner för verk och myndigheter, vilka sysslar med byggnads- och anläggningsarbeten. Olika aspekter på byggnaders och anläggningars liksom byggprodukters utformning regleras också av bestämmelser i civilförsvarslagen (1960:74), arbetsmiljölagen (1977:1160), hälsoskyddslagen (1982:1080) och djurskyddslagen (1988:534) samt till dessa knutna föreskrifter.

PBL:s omfattning

PBL innehåller bestämmelser om dels byggnader, dels vissa andra anläggningar och anordningar.

Med en byggnad avses i praxis en varaktig konstruktion av tak och väggar som står på marken och är så stor att människor kan uppehålla sig i den. Även andra konstruktioner räknas enligt praxis dit under vissa förutsättningar. Det kan gälla konstruktioner med enbart tak, såsom regnskydd, eller flyttbara anordningar, såsom husvagnar och husbåtar.

De andra anläggningar som omfattas av PBL är uppräknade i 8 kap. 2 §. Det gäller t.ex. skidliftar, småbåtshamnar, tunnlar, cisterner, radiomaster, vissa vindkraftverk, murar och parkeringsplatser.

Även en del anordningar, som i dagligt tal brukar kunna gå under beteckningen anläggningar, regleras av PBL. Dit hör tomter och allmänna platser (3 kap. 15–18 §§).

PBL:s egenskapskrav

Beträffande nu nämnda byggnader, anläggningar och anordningar uppställer PBL vissa krav. De innebär att byggnaden eller anläggningen skall ges vissa egenskaper vid uppförandet och vid ändringar. Ägaren är därefter skyldig att underhålla egendomen så att dessa egenskaper i huvudsak bibehålls (3 kap. PBL). Mycket grovt kan egenskapskraven delas in i tio grupper, varav sex i huvudsak motsvarar byggproduktdirektivets sex väsentliga krav. Alla dessa krav behöver dock inte vara uppfyllda när det gäller tomter och allmänna platser.

De fyra krav som går utöver de nyssnämnda sex kraven är krav på lämplig utformning med hänsyn till omgivningen, lämplighet för avsett ändamål, möjlighet till trevnad samt tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga (3 kap. 1–18 §§).

PBL:s krav riktar sig – i likhet med byggdirektivets sex väsentliga krav – mot de färdiga byggnaderna, anläggningarna eller anordningarna och har alltså bara indirekt betydelse för de produkter som ingår i dessa. Endast i ett

fall finns det i PBL en föreskrift som riktar sig mot byggprodukterna. Det är kravet att byggnader och anläggningar skall utföras med sådant material att reparations-, underhålls- och driftskostnaderna begränsas (3 kap. 8, 10 och 14 §§).

Kraven i PBL är allmänt hållna. Några av dem kan preciseras av kommunen i detaljplan eller områdesbestämmelser (5 kap. 7 och 16 §§). Ett flertal andra preciseras i Boverkets nybyggnadsregler (BFS 1988:18). De senare hänvisar i sin tur ibland till en av SIS antagen standard som exempel på en godtagbar teknisk lösning för att uppnå ett föreskrivet krav.

Kontrollen

Det är byggherrarna som har ansvaret för att PBL:s krav uppfylls (9 kap. 1 §). Tillsyn utövas av kommunerna och länsstyrelserna (1 kap. 7 och 8 §§). Överträdelser kan beivras på olika sätt. I sista hand gäller det framtvingande av rättelse och uttagande av påföljdsavgifter (10 kap.).

I ett mycket stort antal fall föreskriver PBL att det skall ske en förhandsprövning av bygg- och anläggningsåtgärder, vilken mynnar ut i ett s.k. bygglov, rivningslov eller marklov (8 kap. PBL). Den kommunala nämnd som fullgör kommunens uppgifter inom plan- och byggnadsväsendet (byggnadsnämnden) skall därvid bedöma om åtgärden kan antas uppfylla kraven i bl.a. 3 kap. PBL (8 kap. 11 §). Därvid kan nämnden komma in på frågor om olika byggprodukters lämplighet för det avsedda ändamålet.

Det bör noteras att bygglov aldrig krävs för gator, broar, spåranläggningar och liknande anordningar. Sådana byggs nästan uteslutande av kommunen själv eller av statliga organ.

Typgodkännanden

För att underlätta lovprövningen har det i PBL införts en möjlighet för Boverket att på ansökan pröva huruvida vissa slag av material, konstruktioner eller anordningar får användas i byggnader eller andra anläggningar – s.k. frivilligt typgodkännande. I beslutet om typgodkännande meddelas regelmässigt föreskrifter om tillverkningskontroll. Hänvisning sker därvid till några av de riktlinjer för tillverkningskontroll som utarbetats av olika branschsammanlutningar. Även utan samband med typgodkännande får på ansökan bestämmas att tillverkningskontroll skall utföras (16 kap. 2 och 3 §§ PBL samt 21 § plan- och byggförordningen (1987:383). Fördelen med en sådan kontroll är att den leveranskontroll som alltid bör göras, när en byggprodukt tas emot på byggsplatsen, kan förenklas liksom kommunens tillsyn över byggarbetena.

Ett typgodkännande utfärdas normalt för fem år i sänder. Byggnadsnämnderna är skyldiga att vid lovprövningar godta typgodkända eller tillverkningskontrollerade material, konstruktioner och anordningar i de avseenden som typgodkännandet eller tillverkningskontrollen gäller (8 kap. 29 §).

Regeringen har möjlighet att föreskriva obligatoriskt typgodkännande om det behövs till skydd för liv, personlig säkerhet eller hälsa (16 kap. 2 §). Denna möjlighet har aldrig utnyttjats.

Enligt 8 kap. 29 a § PBL skall intill utgången av år 1992 material, konstruktioner och anordningar, som har godkänts i annat nordiskt land som regeringen bestämmer, vid lovprövningar likställas med typgodkända respektive tillverkningskontrollerade material, konstruktioner och anordningar. I förordningen (1989:731) om godtagande av byggprodukter som godkänts i annat nordiskt land har regeringen angivit sådana nordiska godkännanden som garanterar att en godkänd produkt är lämplig att använda i byggnader mot bakgrund av kraven i 3 kap. PBL.

3 Allmän motivering

3.1 En ny lag om byggprodukter

Mitt förslag: En byggproduktlag införs, som i stor utsträckning innehåller bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om införande av byggproduktdirektivets krav i Sverige.

Promemorian: Överensstämmer med mitt förslag.

Remissinstanserna: Med undantag för Vattenöverdomstolen tillstyrker remissinstanserna promemorians förslag eller lämnar det utan erinran. *Vattenöverdomstolen*, som i och för sig anser att genomförandet av byggproduktdirektivet kräver en ny lag, är av uppfattningen att oklarheterna kring byggproduktdirektivet ännu är för stora och att lagförslaget är för allmänt hållet för att lämpa sig för lagstiftning. *Industrins Byggmaterialgrupp* betonar vikten av att regeringens bemyndigande utnyttjas i nära samarbete med materialproducenterna. *Boverket*, som tillstyrker lagen, framhåller att den bör ses som en temporär lösning i avvaktan på en mer genomgripande översyn av byggnadslagstiftningen.

Skälen för mitt förslag: Som framgått av det föregående kräver genomförandet av byggproduktdirektivet i Sverige både ändrade och framför allt nya författningsbestämmelser. Vissa av dessa måste vara lag. Andra kan vara bestämmelser i förordning eller myndighetsföreskrifter. För att uppfylla vår förpliktelse enligt EES-avtalet att genomföra byggproduktdirektivet i svensk lagstiftning samtidigt som EES-avtalet träder i kraft finns det på grund av förut redovisade oklarheter inte någon annan möjlighet än att införa en lag, som huvudsakligen ger regeringen rätt att utfärda de bestämmelser som senare visar sig erfordrbara. Ett sådant bemyndigande ligger också i linje med svensk tradition på byggregleringens område och är förutsett i 8 kap. 7 § regeringsformen (RF).

På grund av våra relationer till EFTA och EG anser jag det angeläget att de lagregler som EES-avtalet kräver meddelas i samband med att EES-avtalet träder i kraft. Hänsynen till industrins exportmöjligheter och våra möjligheter att importera byggvaror fordrar också att de delar av byggproduktdirektivet som kan tillämpas omgående träder i kraft snabbt.

Jag delar inte Vattenöverdomstolens uppfattning att lagförslaget är för allmänt hållet och ger regeringen för stora befogenheter. De delegationsbestämmelser som jag föreslår kommer huvudsakligen att handla om att successivt införliva europeiska standarder med det svenska regelsystemet, något som redan nu i viss utsträckning sker när det gäller nationella standarder, samt att bestämma i Sverige tillämpliga klasser för sådana byggprodukter, där standarden anger olika nivåer med hänsyn till klimat, säkerhet m.m. Det kan också bli fråga om att vid behov i förtydligande syfte närmare ange relationen mellan å ena sidan nybyggnadsreglerna och andra föreskrifter och å andra sidan olika tekniska specifikationer. Det handlar vidare om att besluta om formerna för bestyrkande av överensstämmelse med byggproduktdirektivets krav, i den mån detta inte framgår av de tekniska specifikationerna, eller om formerna för godtagande av en utländsk teknisk specifikation samt om märkning av produkter. Detta slag av delegation beträffande i huvudsak tekniska detaljföreskrifter står helt i överensstämmelse med delegationsbestämmelserna i 8 kap. 7 § RF.

Eftersom byggproduktdirektivet berör flera olika svenska författningskomplex, bör de grundläggande allmänna lagstadgandena samlas i en helt ny lag.

Flera remissinstanser har lämnat synpunkter och förslag på olika formuleringar, ordval m.m. i promemorians förslag till lagtext. Jag har i de flesta fall funnit dessa förslag välgrundade och därför ändrat lagtexten. Jag bedömer att det endast är i PBL som ett genomförande av byggproduktdirektivet kräver lagändring. I övrigt kan det bli fråga om att ändra enstaka myndighetsföreskrifter.

3.2 Lagens omfattning

Mitt förslag: Den nya lagen benämns byggproduktlagen och omfattar samma produkter som EG:s byggproduktdirektiv.

Promemorian: Överensstämmer med mitt förslag.

Remissinstanserna: *Vattenöverdomstolen* och *Kammarrätten i Göteborg* efterlyser preciseringar av lagens omfattning. *Arbetskyddsstyrelsen*, *Fortifikationsförvaltningen*, *Jordbruksverket*, *Socialstyrelsen*, *utredningen för en handlingsplan mot buller* och *Föreningens Sveriges Byggnadsinspektörer* har synpunkter på lagens omfattning. Det hävdas att den inte får medföra någon inskränkning i arbetsmiljölagens, djurskyddslagens respektive hälsoskyddslagens tillämpning eller i möjligheterna att föreskriva om visst material och utrustning i befästningar. Det hävdas vidare att lagen bör omfatta alla fast installerade föremål, som kan vara hälsovådliga, oavsett om de faller utanför byggproduktdirektivets tillämpning. Det hävdas också att det bör klargöras vilka hushållsapparater som ur bullersynpunkt bör hänföras under den nya lagen. *Byggstandardiseringen* anser att det inte av promemorians lagförslag framgår hur skillnaden mellan produkter med olika klass- eller nivåindelning skall hanteras. Slutligen föreslår *Kammarrätten i Göteborg* och *Industrins*

Byggmaterialgrupp att ordet "byggprodukt" genomgående bör bytas mot ordet "byggvara".

Prop. 1992/93:55

Skälen för mitt förslag: Eftersom syftet med den nya lagen är att genomföra byggproduktdirektivet i Sverige bör den omfatta samma produkter som byggproduktdirektivet, d.v.s. varor, som tillverkats för att infogas varaktigt i byggnadsverk i den mån varorna berörs av de väsentliga krav på byggnadsverk, som kan återverka på produktens tekniska egenskaper och som anges i direktivets bilaga 1. Dessa grundläggande krav är

- mekanisk motståndsförmåga och stabilitet
- brandskydd
- hygien, hälsa och miljö
- säkerhet vid användning
- bullerskydd
- energihushållning och värmeisolering.

Med byggnadsverk menas såväl byggnader som andra anläggningar (artikel 1 och 3 samt bilaga 1).

Av byggproduktdirektivets ingress kan utläsas att de grundläggande kraven avser att skydda såväl människor som husdjur och egendom. I samband med EES-förhandlingarna framkom det vidare att ministerrådet vid antagandet av byggproduktdirektivet ansett att begreppet byggprodukter inkluderar bl.a. installationer och utrustning och delar därav för uppvärmning, luftkonditionering, ventilation, sanitära ändamål och elförsörjning samt upplag av ämnen som är skadliga för miljön liksom prefabricerade byggnadsverk vilka marknadsförs som sådana, exempelvis prefabricerade hus, garage och silos. Under hand har det från EG-kommissionen upplysts att detta skall tolkas så att direktivet inte omfattar annan flyttbar utrustning i byggnader såsom prefabricerade skåp.

Enligt ett förslag till tillämpningsdokument angående energihushållning och värmeisolering omfattar begreppet byggnadsverk i direktivet allt som är konstruerat eller resultatet av konstruktionsarbete och är fäst vid marken. Termen täcker enligt förslaget både byggnader och anläggningsarbeten och inkluderar exempelvis bostäder, industri-, handels-, kontors-, vård-, undervisnings-, rekreations- och jordbruksbyggnader, broar, vägar och motorvägar, järnvägar, ledningsnät, idrottsplatser, simbassänger, varv, plattformar, dockor, slussar, kanaler, dammar, torn, tankar, pyloner, tunnlar m.m. Med byggprodukt menas enligt samma förslag material, komponenter, element, prefabricerade system och installationer som gör det möjligt för byggnadsverket att uppfylla de väsentliga kraven. Med att en produkt stadigvarande ingår i byggnadsverket menas enligt förslaget att ett borttagande eller ett utbyte av produkten i sig skulle innebära ett byggnadsarbete och att ett avlägsnande av produkten skulle minska byggnadsverkets användbarhet.

Ytterligare preciseringar av byggproduktdirektivets omfattning torde – utöver de europeiska tekniska specifikationerna – komma i olika slag av rådgivande beslut från EG-kommissionen och dess underorgan samt i utslag från EG-domstolen.

Om en byggprodukt utgör en hel byggnad – t.ex. ett prefabricerat garage – skall reglerna i byggproduktlagen tillämpas framför reglerna i andra författningar om den färdiga byggnaden. Detta framgår bl.a. av lagvalsregeln i 5 §

i den föreslagna lagen om europeiskt ekonomiskt samarbetsområde. Jag återkommer längre fram till den frågan.

Med anledning av Byggstandardiseringsens påpekande vill jag i detta sammanhang ytterligare göra det förtydligandet att alla byggprodukter som uppfyller byggproduktdirektivets krav skall få tillverkas och säljas i Sverige. Däremot kan rätten till användningen av produkterna i ett visst område eller i vissa slag av byggnader eller andra anläggningar vara begränsad till en bestämd klass.

Jag finner det inte nu vara möjligt eller lämpligt att avgränsa den nya lagens omfattning närmare än vad som framgår av vad jag nu sagt. Jag anser det inte heller vara behövligt. Som jämförelse vill jag hänvisa till PBL som innehåller en omfattande reglering av byggnader utan att definiera begreppet byggnad.

Den nya lagen innebär ingen inskränkning i djurskyddslagstiftningen eller hälsoskyddslagen. Däremot kan vårt åtagande enligt EES-avtalet innebära att vissa myndighetsföreskrifter kan behöva ändras, nämligen om de förhindrar användningen av varor som tillverkats enligt europeiska tekniska specifikationer. Det är därför angeläget att berörda myndigheter noga följer harmoniseringsarbetet och verkar för att specifikationerna minst motsvarar svenska krav eller innehåller nivåer som motsvarar dessa. Detsamma gäller arbetsmiljölagen. Jag vill här särskilt påpeka att byggproduktdirektivet uttryckligen tillåter nationella arbetsmiljöbestämmelser så länge dessa inte inkräktar på de tekniska specifikationer som syftar till att byggprodukterna skall vara lämpliga mot bakgrund av de sex väsentliga kraven på den färdiga byggnaden (artikel 2). Dessa krav handlar för övrigt om hälsa och säkerhet i vid mening.

Upphandlingen av fästningsarbeten påverkas inte av den nu föreslagna lagen.

Vad slutligen beräffar lagens benämning definierar Tekniska nomenklaturcentralen (TNC) ordet byggvara som en försäljnings- eller leveransenhet avsedd att användas vid byggarbete medan en byggprodukt enligt vanliga ordböcker anges vara ett alster, ett resultat av en tillverkningsprocess eller en vara. Benämningen "byggvarulag" är inte tillfredsställande mot bakgrunden av att byggproduktdirektivet inte omfattar alla sådana varor som omfattas av TNC:s definition men väl varor som skall användas också vid anläggningsarbeten. Ordet byggprodukt är mer allmänt men kan därmed också syfta på den färdiga byggnaden som helhet. Liksom ordet byggvara är också ordet byggprodukt knutet till byggnader. I byggproduktdirektivet menas med en byggvara varje vara som tillverkats för att infogas varaktigt i byggnadsverk, såväl i byggnader som i andra anläggningar (artikel 1). Jag har för min del valt att använda ordet byggproduktlag, eftersom den slutgranskade översättningen av direktivet i rubriken använder ordet byggprodukt.

Mitt förslag: Byggprodukter får släppas ut på den svenska marknaden endast om de är lämpliga för avsedd användning mot bakgrund av byggproduktdirektivets väsentliga krav eller om de tillverkats enligt allmänt erkänd och tillämpad teknik. Tillsynsmyndighet som regeringen bestämmer bemyndigas att ingripa vid överträdelse. Beslut om ingripande kan verkställas omedelbart och överklagas till förvaltningsdomstol.

Promemorian: Överensstämmer med mitt förslag.

Remissinstanserna: *Styrelsen för teknisk ackreditering* och *Föreningen Sveriges Byggnadsinspektörer* påpekar att marknadsföring av varor som inte uppfyller kraven bör vara förbjuden. *Statens institut för byggnadsforskning* påpekar att man i Storbritannien tolkat byggproduktdirektivet så att det inte är förbjudet att marknadsföra sådana varor. *Vattenöverdomstolen* och *Kammarrätten i Göteborg* anser att besvärinstansen skall anges i lag och inte – som föreslagits i promemorian – i förordning. *Statskontoret* anser att besvärinstansen skall vara allmän förvaltningsdomstol.

Skälen för mitt förslag: Vad först angår tolkningen av byggproduktdirektivet när det gäller frågan om förbud mot produkter som inte uppfyller direktivets krav synes det mig uppenbart att direktivet fordrar att staterna skall vidta alla åtgärder som är nödvändiga för att se till att byggprodukter får släppas ut på marknaden endast om de är lämpliga för avsedd användning mot bakgrund av de sex väsentliga kraven (artikel 2) eller tillverkats enligt allmänt erkänd och tillämpad teknik (artikel 4). Marknadsföring av andra produkter skall således förhindras. En lagregel behövs därför som innehåller ett förbud mot marknadsföring av varor som inte uppfyller de angivna kraven. Däremot är det en annan fråga i vad mån produkterna också måste vara märkta med EG-märket för att få saluföras. Jag återkommer till den frågan.

Vid överträdelse av det nu föreslagna förbudet skall ett återkallande av produkten kunna framtvingas liksom distribution och försäljning kunna begränsas eller förbjudas (artikel 21 byggproduktdirektivet). Beslut härom bör efter bemyndigande i lag kunna meddelas av den eller de myndigheter som regeringen utser att vara tillsynsmyndigheter.

I vissa fall kan det vara angeläget att låta ett förbud bli verkställbart oavsett om det överklagas. Det gäller särskilt produkter som visat sig vara farliga för hälsa och säkerhet och som det kan vara svårt att avlägsna när de väl byggts in i ett hus. Också detta bör ingå i tillsynsmyndighetens befogenheter.

Rättssäkerheten kräver att beslutet skall kunna överklagas. Lämpliga överprövningsinstanser är förvaltningsdomstolarna. Jag delar remissinstansernas uppfattning att detta bör föreskrivas direkt i lagen. Jag återkommer senare till frågan om vilka myndigheter som kan komma i fråga som tillsynsmyndigheter.

De nu föreslagna reglerna, som gör det möjligt att förhindra marknadsföring av olämpliga produkter, får anses vara tillräckliga för att uppfylla bygg-

produktdirektivets krav. De torde därför inte behöva kompletteras med en möjlighet att dessutom ogiltigförklara felaktiga standarder eller felaktigt meddelade tekniska godkännanden. Denna befogenhet tillkommer EFTA:s Övervakningsorgan (artikel 21 byggproduktdirektivet, protokoll 1 i EES-avtalet). Inte heller torde det krävas att förhandskontroll eller märkning av produkter införs innan europeiska tekniska specifikationer föreligger.

Som nyss sagts kräver byggproduktdirektivet att länderna skall vidta "alla åtgärder som är nödvändiga" för att se till att bara lämpliga byggprodukter kommer ut på marknaden (artikel 2). De nu föreslagna reglerna torde därvid få anses vara tillräckliga. Något krav på att produkter skall förhandskontrolleras och märkas bör inte införas innan EG-märkning kan börja ske.

3.4 Bemyndigande

Mitt förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bemyndigas att meddela föreskrifter om krav på byggprodukter, om bestyrkande av överensstämmelse med gällande krav beträffande byggprodukter, om märkning och om sådana byggprodukter där tillverkaren utfärdat en försäkran om byggprodukternas överensstämmelse med allmänt erkänd och tillämpad teknik.

Promemorian: Överensstämmer till viss del med mitt förslag.

Remissinstanserna: *Byggstandardiseringen* anser att promemorian saknar regler om sådana produkter som enligt artikel 4 i byggproduktdirektivet får marknadsföras efter blott en tillverkarförsäkran om överensstämmelse med allmänt erkänd och tillämpad teknik. En liknande synpunkt framförs av *Standardiseringskommissionen i Sverige*.

Skälen för mitt förslag: Lagens tillämpning kommer i stor utsträckning att bestämmas av omfattningen av de europeiska tekniska specifikationerna. Dessa måste införlivas med svensk rätt, vilket lämpligen bör ske genom regerings- eller myndighetsföreskrifter. Sannolikt blir den bästa metoden att ta upp de harmoniserade tekniska specifikationerna på en förteckning med angivande av vilka klasser och nivåer, i de fall sådana finns, som kan godtas i svenska byggnader och andra anläggningar. I samband därmed kan det bli aktuellt att också meddela förtydligande föreskrifter om specifikationernas tillämpning i relation till gällande svenska föreskrifter och om övergångsvis tillämpning av dem. Jag återkommer senare till de speciella övergångsproblemen.

Den nya lagen bör innehålla ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela de nämnda föreskrifterna. Regeringen eller vederbörande myndighet har därvid givetvis att följa våra förpliktelser enligt EES-avtalet. Den myndighet som i första hand torde komma ifråga för dessa uppgifter är Boverket men också andra myndigheter kan tänkas för vissa områden, t.ex. Vägverket, Banverket och Jordbruksverket. Frågan är avhängig av hur tillsynsansvaret ordnas. Jag återkommer till den frågan längre fram.

Byggproduktlagen är avsedd att endast reglera byggprodukter och inte den färdiga byggnaden eller anläggningen. Jag vill här erinra om att bemyndiganden att meddela föreskrifter om krav på de färdiga byggnaderna och andra anläggningarna redan finns i olika lagar. För PBL:s del återfinns de i 16 kap.

Byggproduktdirektivet innehåller omfattande regler om hur det skall styrkas att en produkt är lämplig för avsedd användning mot bakgrund av de väsentliga kraven. Här saknas emellertid ytterligare ställningstaganden från EG i ett antal tillämpningsfrågor, även om förslag till en rad råd och riktlinjer utarbetats i avvaktan på att tillämpningsdokumenten skall antas. Reglerna är eller kommer att bli detaljerade i många avseenden. Bindande beslut om en stor del av de nödvändiga preciseringarna kommer sannolikt att fattas genom att de tas in i de tekniska specifikationerna för respektive produktgrupp. De införlivas därmed samtidigt med standarderna i svensk rätt. I den föreslagna lagen om teknisk kontroll (prop. 1991/92:170 bil. 11:4) ges bestämmelser om ackreditering, certifiering och provning. Där bemyndigas också regeringen att meddela föreskrifter i vissa avseenden. Den nu föreslagna byggproduktlagen bör ge regeringen möjlighet att vid behov meddela de ytterligare föreskrifter om bestyrkande av överensstämmelse som kan föranledas av byggproduktdirektivet. Det gäller också föreskrifter om europeiska tekniska godkännanden (artikel 8, 9, 13–15 och 18 samt bilaga 2–4). Regeringen bör därvid givetvis vara skyldig att följa våra åtaganden enligt EES-avtalet och kommande EES-regler om märkning av produkter.

Bemyndigandet bör också innefatta en rätt att föreskriva den särskilda bestyrkandeprocédur som anges i artikel 4 i byggproduktdirektivet och ger möjlighet för en producent eller dennes ombud att i vissa fall och under angivna förutsättningar avvika från en europeisk teknisk specifikation.

Som tidigare nämnts skall byggprodukter som är av mindre betydelse med hänsyn till hälsa och säkerhet få släppas ut på marknaden efter blott en försäkran från tillverkaren om att produkterna överensstämmer med allmänt erkänd och tillämpad teknik. Dessa produkter skall anges på en förteckning som upprättas av EG-kommissionen (artikel 4). Bemyndigandet för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer bör också omfatta en rätt att införliva denna lista med svensk rätt och att meddela eventuella föreskrifter om utfärdandet av de nämnda försäkringarna från tillverkaren.

Slutligen bör bemyndigandet innefatta en rätt att utfärda erforderliga föreskrifter om märkning av byggprodukter. Jag återkommer till frågan om användningen av EG-märket.

3.5 EG-märkning

Mitt förslag: Byggprodukter skall var märkta (EG-märkning) enligt de föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Vid felaktig märkning får en tillsynsmyndighet vid vite meddela föreläggande om att upphöra med användningen av märket, att återkalla osålda produkter eller att ta bort märket.

Promemorian: Överensstämmer med mitt förslag. Dessutom föreslås bestämmelser om skydd för EG-märket och straff vid missbruk.

Remissinstanserna: *Vattenöverdomstolen* noterar det ovanliga i förslaget att både vite och straff kan utdömas för samma gärning. *Byggstandardiserings* anser att promemoriaförslaget är oklart när det gäller importörers och säljares ansvar.

Skälen för mitt förslag: En byggprodukt skall förutsättas vara lämplig för avsedd användning, om den är försedd med det s.k. EG-märket. Detta får sättas på sådana produkter som efter föreskriven kontroll styrkts överensstämma med kraven på sätt som jag beskrivit i det föregående. EG-märket spelar emellertid en så central roll inom EG:s system för bestyrkande av överensstämmelse inte bara med byggproduktdirektivets krav utan även med kraven i andra direktiv, att jag – till skillnad från vad som föreslagits i promemorian – anser att en särskild lag om EG-märket bör utfärdas. Regeringen har vid regeringssammanträde den 8 oktober 1992 beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslaget till lag om EG-märket. Lagen föreslås gälla provisoriskt till dess att EG beslutat om generella bestämmelser om EG-märket.

I den särskilda lagen om EG-märket regleras bl.a. ansvarsfrågan. Byggproduktlagen bör innehålla en hänvisning till den lagen och ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela de särskilda märkningsföreskrifter som behövs på byggområdet. Det gäller främst vilka produkter som skall märkas, hur EG-märkning skall göras på olika slag av produkter och vilken särskild information det skall kompletteras med i form av uppgifter om tillverkare, tillverkningsår, hänvisning till tillämplig teknisk specifikation, certifieringsorgan m.m.

Byggproduktlagen bör också innehålla en bestämmelse om att en tillsynsmyndighet får meddela de speciella förelägganden som byggproduktdirektivet anger för märkesbestämelseernas efterlevnad på byggområdet.

Som jag tidigare nämnt har några av remissinstanserna tagit upp frågan om märkning skall vara obligatorisk för att en produkt skall få importeras eller säljas i de fall produkten är av sådant slag att den får märkas enligt vad jag nyss redogjort för.

Byggproduktdirektivet är inte helt entydigt på den punkten och har tolkats olika. Frågan väntas bli klarlagd genom den märkesförordning, alternativt märkesdirektiv, som är under utarbetande inom EG. Med det av mig föreslagna bemyndigandet för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om märkning av byggprodukter som villkor för att de skall få släppas ut på marknaden eller användas överläts det åt regeringen att avgöra denna fråga. Det är naturligt att regeringen därvid har att ta hänsyn till utvecklingen inom EG liksom till andra länders tolkningar och industrins behov.

3.6.1 Byggproduktlagen

Mitt förslag: Användningen för avsett ändamål av byggprodukter som uppfyller kraven i den nya byggproduktlagen och med stöd av denna meddelade föreskrifter skall inte få förhindras.

Promemorian: Överensstämmer med mitt förslag.

Remissinstanserna: Tillstyrker förslaget eller lämnar det utan erinran.

Skälen för mitt förslag: Byggproduktdirektivet kräver att länderna inte hindrar att produkter, som uppfyller direktivets bestämmelser, fritt distribueras, saluhålls eller används. Sådana hinder får inte heller ställas upp av privata organ som uppträder som offentliga organ i kraft av en monopolställning (artikel 6). Det bör därför i den nya byggproduktlagen anges att byggprodukter som uppfyller kravet på lämplighet för avsedd användning skall få släppas ut på marknaden och användas för avsett ändamål. Jag erinrar i övrigt om vad jag anfört om bl.a. arbetsmiljölagen i avsnitt 3.2.

3.6.2 Plan- och bygglagen

Mitt förslag: PBL kompletteras med en bestämmelse som anger att byggproduktlagen skall beaktas vid beslut enligt PBL. Produkter som skall tillåtas enligt byggproduktlagen skall jämföras med typgodkända eller tillverkningskontrollerade produkter. Typgodkännanden och beslut om tillverkningskontroll skall kunna återkallas om de strider mot en teknisk specifikation som skall följas enligt EES-avtalet. Typgodkännanden och beslut om tillverkningskontroll får meddelas av de organ som regeringen bestämmer.

Promemorian: Överensstämmer med mitt förslag med undantag av förslaget om vem som skall få meddela beslut om typgodkännanden och tillverkningskontroll.

Remissinstanserna: *Kammarrätten i Göteborg* synes anse att innebörden av den föreslagna generella hänvisningen i PBL till byggproduktlagen inte är tillräckligt tydlig. *Kommerskollegium* anser att det bör övervägas om inte en motsvarande hänvisning behövs också i andra lagar. *Standardiseringskommissionen i Sverige* påpekar att även andra produkter, som skall åtnjuta fri cirkulation inom EES, än sådana som faller under byggproduktdirektivets regler bör jämföras med typgodkända eller tillverkningskontrollerade produkter. *Industrins Byggmaterialgrupp* föreslår att alla krav på byggnader i 3 kap. PBL tas bort om de avviker från kraven i byggproduktdirektivet. *Boverket* anser å andra sidan att inga egenskapskrav på byggprodukter skall anges i byggproduktlagen. *Byggstandardiseringen* anser det obehövligt att införa en möjlighet att återkalla typgodkännanden och beslut om tillverkningskontroll med hänsyn till EES-reglerna men att det av andra skäl visat sig

föreligga ett sådant behov. Byggstandardiseringen anser vidare att ordet typgodkännande bör bytas mot nationellt tekniskt godkännande. Både Standardiseringskommissionen och Byggstandardiseringen anser liksom Boverket, Kommerskollegium, Statens provningsanstalt och *Styrelsen för teknisk ackreditering* att regeringens rätt att utse myndighet att besluta om typgodkännanden och tillverkningskontroll bör utvidgas till att omfatta även privaträttsliga subjekt.

Skälen för mitt förslag: En konsekvens av vad jag anfört i föregående avsnitt är att myndigheter inte med stöd av PBL skall kunna förhindra användning av en produkt som enligt den föreslagna byggproduktlagen är lämplig för sitt ändamål. Detta gäller Boverkets tillämpningsföreskrifter till PBL samt bestämmelser i av kommunerna beslutade detaljplaner och områdesbestämmelser. Det gäller också vid prövningen av ansökningar om typgodkännande, bygglov och marklov samt vid tillsynen över byggnadsverksamheten och vid ingripanden för att åstadkomma rättelse med stöd av 10 kap. PBL. Detta följer av lagvalsregeln i 5 § i den i prop. 1991/92:170 föreslagna lagen om europeiskt ekonomiskt samarbetsområde. På grund av PBL:s centrala ställning på byggområdet anser jag emellertid att den för tydlighets skull bör kompletteras med en hänvisning till byggproduktlagen.

Som standardiseringskommissionen påpekat och som framgått av vad jag tidigare anfört finns det varor som ingår i byggnader och andra anläggningar, som regleras av PBL utan att samtidigt omfattas av den föreslagna byggproduktlagen. I den mån dessa faller under Cassis de Dijon-principen skall de som huvudregel godtas i Sverige. Detta kan dock inte regleras i PBL utan får följa av våra allmänna åtaganden enligt EES-avtalet.

3 kap. PBL innehåller ett antal krav på egenskaper som vissa byggnader, anläggningar och anordningar skall ha. De skiljer sig i sak inte från de sex väsentliga kraven i byggproduktdirektivet på annat sätt än att 3 kap. anger ytterligare fyra krav, nämligen

- en lämplig utformning med hänsyn till omgivningen
- lämplighet för avsett ändamål
- möjlighet till trevnad
- tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga.

Härtill kommer PBL:s krav på utförande med sådant material och på sådant sätt att reparations-, underhålls- och driftskostnader begränsas.

Endast i ringa omfattning torde de fyra förstnämnda kraven ha betydelse för handeln med byggprodukter. Det sistnämnda kravet torde delvis ligga implicit i byggproduktdirektivets bestämmelse att dess sex väsentliga krav skall uppfyllas under en skälig ekonomisk livslängd (artikel 3). I tveksamma fall framgår det dock av den av mig nu föreslagna hänvisningen från PBL till byggproduktlagen att kraven i 3 kap. gäller endast i den mån de inte kommer i konflikt med reglerna i den föreslagna nya lagen.

Ett par remissinstanser har ifrågasatt om inte de svenska kraven på handikappanpassning kan äventyras genom den nu angivna ordningen. Handikappanpassade byggprodukter kommer emellertid att finnas också i EG och frågan huruvida sådana skall finnas hos en byggnad eller ej är en nationell

fråga. Jag förutsätter dock att saken bevakas av våra myndigheter i harmoniseringsarbetet.

Prop. 1992/93:55

Någon konflikt mellan kraven i PBL och i byggproduktlagen skall således inte behöva uppstå. Att inte ange några egenskapskrav på byggprodukter i byggproduktlagen anser jag vara uteslutet på grund av lagens karaktär och syfte.

Enligt min bedömning kan alltså reglerna om byggnader och andra anläggningar i PBL och om byggprodukter i den nya byggproduktlagen fungera vid sidan av varandra. Av det som tidigare sagts torde ha framgått att detta dock inte är den på lång sikt bästa lösningen. Det är därför min avsikt att senare i annat sammanhang återkomma till frågan hur egenskapskraven på byggnader m.m. i PBL lämpligen skall föras över till byggproduktlagen.

I 8 kap. 29 § PBL föreskrivs att den kommunala nämnd som fullgör kommunens uppgifter inom plan- och byggnadsväsendet (byggnadsnämnden) vid prövningar av ansökningar om bygglov skall godta typgodkända eller tillverkningskontrollerade material, konstruktioner och anordningar i de avseenden som typgodkännandet eller tillverkningskontrollen gäller. Denna bestämmelse bör lämpligen bibehållas tills vidare men den måste enligt mitt förmenande kompletteras med en bestämmelse om att typgodkännanden kan återkallas i vissa speciella fall. Det kan nämligen komma att visa sig att typgodkända material, konstruktioner eller anordningar inte uppfyller kraven i senare antagna europeiska tekniska specifikationer eller att de t.ex. faller emellan två godkända klasser. Det är då inte lämpligt att myndigheterna skall vara skyldiga att acceptera typgodkännandet enligt regeln i 8 kap. 29 § PBL. Bestämmelsen i 16 kap. 3 § PBL bör därför ändras. Förhoppningsvis kommer dock denna situation inte att bli vanlig på grund av övergångsbestämmelser i specifikationerna eller eljest. Jag återkommer i det följande särskilt till övergångsfrågorna kring den föreslagna byggproduktlagen.

Däremot anser jag i motsats till Byggstandardiseringen inte att det nu finns skäl att införa en lagreglering av möjligheten att återkalla felaktiga, ofullständiga eller eljest olämpliga typgodkännanden. Frågan är inte heller tillräckligt utredd.

Jag anser inte heller att det finns anledning att nu ändra benämningen typgodkännande enligt Byggstandardiseringens förslag. Det är inte uteslutet att möjligheten att meddela frivilliga typgodkännanden och att föreskriva obligatoriskt typgodkännande (16 kap. 2 § PBL) på sikt bör upphävas eller förändras. Det saknas emellertid anledning att göra detta innan byggproduktdirektivet trätt i funktion fullt ut och innan det klarlagts att typgodkännandeminstitutet inte har någon funktion vid sidan av de inom EES harmoniserade reglerna.

Med anledning av förslagen från flera remissinstanser finner jag det dock lämpligt att i förevarande sammanhang ändra lagtexten så att en möjlighet öppnas för regeringen att utse andra typgodkännandeorgan än myndigheter. Detta ligger i linje med regeringens allmänna politik när det gäller teknisk provning och kontroll.

3.7.1 Byggproduktlagen

Mitt förslag: I avvaktan på europeiska tekniska specifikationer skall en producent av en byggprodukt, som godkänts i ett annat EES-land, efter ansökan kunna få godkännandet accepterat i Sverige enligt de föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer i enlighet med de förutsättningar som anges i artikel 16 och 17 i byggproduktdirektivet. Detta behöver inte särskilt regleras i byggproduktlagen.

Promemorian: Föreslår att saken regleras genom ett bemyndigande i byggproduktlagen.

Remissinstanserna: *Byggentreprenörerna* anser att det tydligare än i promemorian bör anges vad som enligt artikel 16 i byggproduktdirektivet gäller för de fall då harmoniserade tekniska specifikationer saknas.

Skälen för mitt förslag: Som inledningsvis anförts har vi i Sverige ytterst få krav på kontroll av byggprodukter, utöver den kontroll som förekommer vid bygglov. Det oaktat bör i Sverige införas den möjlighet, som EES-avtalet kräver i avvaktan på europeiska tekniska specifikationer, nämligen att en producent av en byggprodukt, som godkänts i ett EES-land, efter ansökan skall kunna få godkännandet accepterat också i ett annat EES-land (artikel 16 och 17). Riktlinjer för det administrativa förfarandet i dessa fall är under utarbetande inom EG. Enligt min mening finns de erforderliga svenska bestämmelserna härom och de erforderliga bemyndigandena redan i den föreslagna nya lagen om teknisk kontroll (prop. 1991/92:170 bil. 11:4). Några särskilda bestämmelser behövs därför inte i byggproduktlagen.

3.7.2 Plan- och bygglagen

Mitt förslag: Giltigheten av 8 kap. 29 a § PBL om godtagande av vissa nordiska tekniska godkännanden förlängs inte efter den 31 december 1992.

Promemorian: Överensstämmer med mitt förslag.

Remissinstanserna: Tillstyrker förslaget eller lämnar det utan erinran.

Skälen för mitt förslag: Intill utgången av år 1992 gäller enligt 8 kap. 29 a § PBL att material, konstruktioner eller anordningar, som godkänts i annat nordiskt land skall jämföras med i Sverige typgodkända produkter. Riksdagen har uttalat att det kan finnas anledning att vidta åtgärder för att åstadkomma ömsesidighet mellan de nordiska länderna i detta avseende (1991/92:BoU6, rskr. 1991/92:61).

Sådana generella regler om godkännanden av produkter från vissa länder står principiellt i strid med EES-avtalet, eftersom det skulle gynna import från dessa länder. EES-avtalet innehåller visserligen en klausul om att avta-

let inte får hindra samarbete inom ramen för det nordiska samarbetet, i den utsträckning som ett sådant samarbete inte hindrar att EES-avtalet fungerar tillfredsställande (artikel 121). De andra nordiska ländernas intresse av att utvidga det nordiska samarbetet till det nu aktuella området har emellertid visat sig vara mycket svalt. Giltigheten av bestämmelsen bör därför inte förlängas. Behovet därav minskar också genom den i föregående avsnitt redovisade möjligheten till individuellt godtagande av i annat EES-land godkända produkter. Vidare har det viktigaste motivet för införandet av bestämmelsen, nämligen överhettningen på den svenska byggmarknaden, numera försvunnit.

Det kan dessutom erinras om att vi i Sverige, som redan påpekats, endast i ytterst få fall kräver godkännande av byggprodukter för att de skall få användas. Det torde medföra att myndigheterna efter årsskiftet i praktiken knappast kan vägra fortsatt användning av sådana produkter från de andra nordiska länderna som före årsskiftet ansetts uppfylla PBL:s krav.

3.8 Tillsyn

Mitt förslag: Tillsyn över byggproduktlagens efterlevnad skall utövas av en eller flera tillsynsmyndigheter, som utses av regeringen. I den utsträckning som krävs skall en tillsynsmyndighet ha rätt till tillträde till lokaler och andra utrymmen, rätt till tillgång till information och rätt att ta prover. En tillsynsmyndighet får begära handräckning av kronofogdemyndigheten för att genomföra dessa åtgärder. En tillsynsmyndighet skall också kunna meddela de särskilda förelägganden och förbud som erfordras från skyddssynpunkt. Sådana förbud skall vid behov kunna verkställas omedelbart.

Promemorian: Överensstämmer i huvudsak med mitt förslag.

Remissinstanserna: *Vattenöverdomstolen* anser bemyndigandet att meddela förelägganden och förbud alltför vagt och generellt. *Byggstandardiserings* anser att promemoriaförslaget är oklart när det gäller importörers och säljares ansvar.

Skälen för mitt förslag: Byggproduktdirektivet kräver en marknadsövervakning. Den nya lagen bör ge regeringen rätt att utse en eller flera tillsynsmyndigheter med rätt till tillträde till områden och lokaler där byggprodukter tillverkas, förpackas, förvaras eller säljs, liksom att i behövlig utsträckning begära in upplysningar, ta del av handlingar och undersöka produkter. Tillsynsmyndigheterna får för att genomföra dessa åtgärder begära handräckning av kronofogdemyndigheten. Åtgärderna kan genomföras av kronofogdemyndigheten omedelbart på grund av tillsynsmyndighetens framställning. Det fordras sålunda inte att utslag först meddelas enligt lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning, något som däremot krävs i fråga om handräckning enligt 10 kap. 12 § PBL.

Principerna för den marknadsövervakning som EES-avtalet kräver på en rad områden är för närvarande föremål för utredning av Styrelsen för tek-

nisk ackreditering. Eftersom inte alla byggprodukter faller under PBL:s reglering måste det övervägas om en sektoriell uppdelning av tillsynsansvaret bör ske. Vidare är frågan hur den lokala tillsynen skall utövas. Slutligen är frågan hur tillsynsorganens oberoende skall säkerställas.

En tillsynsmyndighet bör ha rätt att utfärda de förelägganden och förbud – utöver dem som redan nämnts – som behövs från skyddssynpunkt, t.ex. med hänsyn till hälsa och säkerhet. De fall då ett ingripande kan behövas är exempelvis då det visar sig att produkter, som redan lämnat tillverkaren eller importören och därför inte kan återkallas av denne, visar sig ha hälsovådliga egenskaper eller vara farliga ur olyckssynpunkt. Om produkterna är EG-märkta skall de godtas av myndigheterna, bl.a. byggnadsnämnderna. Det behövs därför en möjlighet att i allvarliga fall kunna förbjuda deras användning eller på annat sätt förhindra att människor kommer till skada. Det ligger i sakens natur att ett förbud av nu nämnt slag bör gälla omedelbart.

3.9 Anmälningar m.m.

Mitt förslag: Inga bemyndiganden ges i byggproduktlagen till regeringen att verkställa anmälningar m.m. som åvilar Sverige enligt EES-avtalet.

Promemorian: Överensstämmer med mitt förslag.

Remissinstanserna: Tillstyrker förslaget eller lämnar det utan erinran.

Skälen för mitt förslag: Enligt EES-avtalet skall Sverige vid tillämpningen av byggproduktdirektivet anmäla olika förhållanden till EFTA:s Övervakningsorgan respektive Ständiga kommitté och andra EES-länder samt verkställa vissa offentlighöranden. Det gäller främst anmälan av tekniska specifikationer, som inte befunnits uppfylla direktivets krav, anmälan av organ, som har rätt att utfärda europeiska tekniska godkännanden, anmälan om genomförandet av byggproduktdirektivet i den nationella lagstiftningen, publicering av riktlinjerna för tekniska godkännanden, information om produkter, som felaktigt försetts med EG-märket, information rörande utländska provningar m.m., som godtas i det egna landet, samt information om säkerhetsåtgärder beträffande produkter, som inte uppfyller direktivets krav (artikel 5, 10, 11, 15, 16, 21 och 22 direktivet, artikel 113 och protokoll 1 EES-avtalet). När det gäller anmälan av organ med uppgifter inom certifierings- och provningsområdet är detta reglerat i förslaget till lag om teknisk kontroll (prop. 1991/92:170 bil. 11:4). I övrigt ankommer dessa åtgärder på regeringen eller den myndighet som regeringen utser utan att någon särskild föreskrift härom behövs i den föreslagna nya lagen.

Inte heller behöver den nya lagen innehålla regler om regeringens rätt att utse representanter i EFTA:s Övervakningsorgan, Ständiga kommitté och dessas underorgan.

Regeringen eller den myndighet som regeringen utser har också utan bemyndigande i den nya lagen rätt att ansöka om att en svensk teknisk specifikation skall anses uppfylla byggproduktdirektivets krav (artikel 4).

Mitt förslag: Den nya byggproduktlagen träder i kraft den dag regeringen bestämmer. De särskilda övergångsproblemen beaktas i förordnings- och föreskriftsarbetet.

Promemorian: Överensstämmer med mitt förslag.

Remissinstanserna: *Boverket, Vägverket, Byggtreprenörerna och Industrins Byggmateriialgrupp* tar alla upp vikten av övergångsfrågornas lösning.

Skälen för mitt förslag: Bestämmelserna i den nya byggproduktlagen och med stöd av denna meddelade föreskrifter bör träda i kraft på sådant sätt att de regler i byggproduktdirektivet som omedelbart kan tillämpas träder i kraft i Sverige så snart som möjligt medan ikraftträdandet av övriga regler bör samordnas med att övriga EES-länder utfärdar motsvarande bestämmelser så att obalans undviks när det gäller den internationella handeln med byggprodukter. I övrigt krävs övergångsbestämmelser som beaktar både det succesiva införandet av europeiska standarder och att produkter som redan tillverkats eller är under tillverkning enligt nu gällande svenska regler måste få saluföras och användas parallellt med produkter som tillverkas eller importeras enligt de nya reglerna. En annan fråga för samordning är det förhållandet att inte alla EG:s direktiv enligt EES-avtalet omedelbart skall tillämpas i Sverige. Det innebär att EG-märkta importprodukter inte automatiskt kan anses uppfylla svenska krav. Särskilda regler kan därför behövas för vissa produkter som omfattas av flera direktiv.

4 Upprättade lagförslag

I enlighet med vad jag nu har anförat har det inom Näringsdepartementet upprättats förslag till

1. byggproduktlag,
2. lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10).

Jag har beträffande förslaget till lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10) samrått med statsrådet Thurdin.

Lagförslaget om en byggproduktlag innehåller förutom bemyndiganden även föreskrifter om överklagande, föreläggande och förbud samt tillträde till områden m.m. för tillsyn som formellt ligger inom Lagrådets granskningsområde. Lagförslagen i denna del är emellertid av sådan beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse och yttrande från Lagrådet behövs därför inte inhämtas.

5.1 Förslaget till byggproduktlag

1 §

I paragrafen anges lagens tillämpningsområde. Det erinras om att särskilda bestämmelser om byggande finns i plan- och bygglagen (1987:10).

2 §

I denna paragraf definieras vad som avses med byggprodukt i enlighet med artikel 1 i direktivet. Angående tolkningen i direktivet av begreppet byggprodukt hänvisas till vad som förut nämnts om direktivets syfte och innehåll (avsnitt 2.1.1). Enligt direktivet avses med byggnadsverk byggnad eller annan anläggning och begreppet är avsett att ha samma innebörd i lagen.

3 §

Paragrafen anger och definierar det grundläggande lämplighetskravet som uppställs i artikel 2.1 i direktivet. De väsentliga kraven specificeras i bilaga 1 till direktivet. Punkterna 1 – 6 återfinns som rubriker i denna bilaga. Vad som närmare gäller beträffande de väsentliga kraven kan anges i annan föreskrift med stöd av bemyndigandet i 5 §.

4 §

I paragrafen anges den för den fria rörligheten av byggprodukter grundläggande regeln att byggprodukter som uppfyller kravet på lämplighet enligt denna lag eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen också skall få släppas ut på marknaden och användas för avsett ändamål (jfr. artikel 6 i direktivet). Bestämmelsen skall givetvis inte tolkas så att det inte kan finnas andra bestämmelser i andra lagar som också måste beaktas. Detta har närmare utvecklats i den allmänna motiveringen, varför jag hänvisar till denna (avsnitt 3.2).

5 §

Paragrafen innehåller bemyndiganden som gör det möjligt att i förordning och myndighetsföreskrifter ta in de bestämmelser som anpassningen till direktivet kräver. Bemyndigandena är allmänt hållna för att göra det möjligt att reglera det mesta av direktivets bestämmelser i annan form än lag. Som tidigare framhållits följer av EES-avtalet att regelgivningen skall ske på ett sådant sätt att svensk rätt anpassas till byggproduktdirektivets krav. Uttrycket "släppas ut på marknaden" ("place on the market") som bl.a. används i 5 § 3 tillhör de inom EG-rätten centrala begreppen.

6 §

I denna paragraf hänvisas till den särskilda lagen (1992:000) om EG-märket.

Dessa paragrafer innehåller bestämmelser om tillsyn. Flera tillsynsmyndigheter kan utses och de har rätt att tillgripa vissa åtgärder och meddela de förelägganden och förbud som kan bli nödvändiga för att lagen och de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen skall kunna efterlevas.

För genomförande av de åtgärder som anges i 8 § gäller samma handräkningsförfarande som föreslås i lagen om ett europeiskt ekonomiskt samarbetsområde. Vid genomförande av handräkningsförfarandet kommer 16 kap. 10–12 §§ utsökningsbalken att bli tillämpliga. Även 2 kap. 17 § utsökningsbalken om kronofogdemyndighetens rätt att använda tvångsmedel och 17 kap. 13 § andra stycket brottsbalken om straff för hindrande av förrättning är tillämpliga.

I 10 § anges att en tillsynsmyndighet i vissa fall kan förelägga en tillverkare, importör eller den som saluför en byggprodukt att företa vissa åtgärder när en byggprodukt har EG-märkts trots att den inte överensstämmer med de krav som gäller för EG-märkning. Bestämmelsen motsvaras av artikel 15.2 i direktivet.

Av 11 § framgår att förelägganden och förbud enligt 9 eller 10 § får förenas med vite.

12 §

I paragrafens första stycke anges att en tillsynsmyndighets beslut får överklagas hos kammarrätten. Instansordningen kan komma att påverkas av Domstolsutredningens betänkande "Domstolarna inför 2000-talet" (SOU 1991:106). Det har här föreslagits att den första domstolsprövningen av förvaltningsbeslut skall ske i länsrätt. Betänkandet bereds för närvarande.

Enligt paragrafens andra stycke gäller beslut om förbud omedelbart och får verkställas utan hinder av att det inte vunnit laga kraft.

5.2 Förslaget till lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10)

1 kap. 9 §

Denna nya paragraf innehåller en erinran om att särskilda bestämmelser om byggprodukter finns i byggproduktlagen. Det innebär att föreskrifter och beslut som meddelas med stöd av plan- och bygglagen inte får utformas så att de förhindrar användningen för avsett ändamål av sådana byggprodukter vars användning är tillåten enligt 4 § byggproduktlagen.

8 kap. 29 §

Enligt paragrafens andra stycke skall byggnadsnämnderna godta typgodkända eller tillverkningskontrollerade material, konstruktioner och anordningar i de avseenden typgodkännandet eller tillverkningskontrollen gäller. Tillägget som gjorts i andra stycket innebär att byggnadsnämnderna på samma sätt skall godta användningen av sådana byggprodukter som avses i 4 § byggproduktlagen.

16 kap. 3 §

I paragrafens första stycke har myndighet bytts ut mot organ. Angående skälen till detta hänvisar jag till vad som sagts i den allmänna motiveringen (avsnitt 3.6.2).

Det nya andra stycket gör det möjligt att i vissa fall ändra eller återkalla typgodkännandet. Detta har utvecklats i den allmänna motiveringen varför jag hänvisar till denna (avsnitt 3.6.2).

6 Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att anta förslagen till

1. byggproduktlag,
2. lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10).

7 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden har lagt fram.

RÅDETS DIREKTIV

av den 21 december 1988

om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om byggprodukter

(89/106/EEG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen, särskilt artikel 100a i detta,

med beaktande av kommissionens förslag¹,

i samarbete med Europaparlamentet²,

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande³, och

med beaktande av följande:

Medlemsstaterna är ansvariga för att byggnader och anläggningar inom deras territorier projekteras och utförs på ett sådant sätt att de inte innebär fara för personer, husdjur eller egendom, samtidigt som andra huvudkrav rörande allmänt välbefinnande tillgodoses.

Medlemsstaterna har bestämmelser och krav som gäller inte bara byggnaders säkerhet utan också hälsa, beständighet, energihushållning, miljöskydd, ekonomi och annat av betydelse för allmänhetens bästa.

Kraven, som ofta är föremål för nationella bestämmelser i lag, förordningar eller administrativa beslut, påverkar direkt beskaffenheten av de byggprodukter som används och återspeglas i nationella standarder, tekniska godkännanden och andra tekniska specifikationer och regler, vilka genom bristande överensstämmelse hindrar varuutbytet inom gemenskapen.

Vitboken om förverkligandet av den inre marknaden, antagen av Europeiska rådet i juni 1985, anger i punkt 71 att i den allmänna strategin särskild vikt skall läggas vid vissa sektorer, däribland byggssektorn. Tekniska handelshinder inom byggssektorn skall, i den mån de inte kan avskaffas genom ömsesidigt erkännande av alla medlemsstaters likvärdighet, avskaffas enligt den nya metod som lagts fram i rådets resolution av den 7 maj 1985⁴.

Däri krävs en precisering av väsentliga krav på säkerhet och annat som är viktigt för allmänt välbefinnande, utan att befintliga och berättigade skyddsnivåer i medlemsstaterna sänks.

De väsentliga kraven anger både allmänna och speciella kriterier som byggnadsverk skall uppfylla. Detta innebär att byggnadsverken med skälig grad av tillförlitlighet skall uppfylla ett, några eller alla dessa krav, när och om detta föreskrivs.

Som grund för harmoniserade standarder eller andra tekniska specifikationer på europeisk nivå och för utarbetande och utfärdande av europeiska tekniska godkännanden kommer tillämpningsdokument att upprättas för att ge konkret innehåll åt de väsentliga kraven på teknisk nivå.

De väsentliga kraven utgör grunden för att utarbeta harmoniserade standarder på europeisk nivå för byggprodukter. För att dra största möjliga nytta av en enda inre marknad och för att ge så många tillverkare som möjligt tillgång till denna marknad och största möjliga insyn i marknaden samt för att skapa förutsättningar för ett gemensamt system av harmoniserade regler inom bygg- och anläggningssektorn, bör i största möjliga utsträckning och så snabbt som möjligt harmoniserade standarder utarbetas. Dessa standarder utarbetas av privata organ och skall förbli icke bindande texter. För detta ändamål erkänns Europeiska standardiseringsorganisationen CEN och Europeiska organisationen för elektroteknisk standardisering CENELEC som behöriga organ för att fastställa harmoniserade standarder enligt de allmänna riktlinjer för samarbete mellan kommissionen och dessa två organ som undertecknades den 13 november 1984. Enligt detta direktiv är en harmoniserad standard en teknisk specifikation (Europeisk standard eller harmoniserat dokument), fastställd av det ena av eller båda dessa organ på uppdrag av kommissionen enligt rådets direktiv 83/189/EEG av den 28 mars 1983, som fastställer en informationsprocedur avseende tekniska standarder och föreskrifter⁵.

På grund av byggprodukternas speciella beskaffenhet krävs en exakt formulering av de harmoniserade standarderna. Därför måste det utarbetas tillämpningsdokument för att ge anknytning mellan standardiseringsuppdragen och de väsentliga kraven. I de harmoniserade standarderna, som så långt möjligt uttrycks

¹ EGT nr C 93, 6.4.1987, s. 1.

² EGT nr C 305, 16.11.1987, s. 74 och
EGT nr C 326, 19.12.1988.

³ EGT nr C 95, 11.4.1988, s. 29.

⁴ EGT nr C 136, 4.6.1985, s. 1.

⁵ EGT nr L 109, 26.4.1983, s. 8.

SLUTGRANSKAD

som produktens prestanda, tas hänsyn till dessa tillämpningsdokument, vilka skall utarbetas i samarbete med medlemsstaterna.

För att ta hänsyn till olika nivåer i de väsentliga kraven för vissa byggnadsverk och till olika förhållanden som råder i medlemsstaterna skall klasser för prestationsnivåer och för krav, som produkterna i framtiden skall uppfylla i medlemsstaterna, anges i tillämpningsdokumenten och i de harmoniserade tekniska specifikationerna.

Harmoniserade standarder bör innehålla klassificeringar som gör det möjligt att även i fortsättningen släppa ut produkter på marknaden, som uppfyller de väsentliga kraven och som tillverkas och används lagenligt i överensstämmelse med tekniska traditioner som motiveras av lokala klimatförhållanden eller andra förhållanden.

En produkt anses lämplig att använda om den överensstämmer med en harmoniserad standard, ett europeiskt tekniskt godkännande eller en icke harmoniserad teknisk specifikation som erkänts på gemenskapsnivå. Om produkter är av mindre betydelse med avseende på de väsentliga kraven och om de avviker från befintliga tekniska specifikationer, kan deras lämplighet intygas av ett godkänt organ.

Produkter som på detta sätt ansetts lämpliga att använda är lätta att identifiera genom EG-märket. De skall åtnjuta fri rörlighet inom hela gemenskapen och kunna användas fritt för avsett ändamål.

I de fall produkter finns, för vilka europeiska standarder inte kan utarbetas eller förutses inom rimlig tid, eller i de fall produkter avviker väsentligt från en standard, kan produkternas lämplighet för användning bestyrkas genom europeiskt tekniskt godkännande på grundval av allmänna riktlinjer. De allmänna riktlinjerna för att utfärda europeiska tekniska godkännanden kommer att antas på grundval av tillämpningsdokumenten.

När harmoniserade standarder eller europeiska tekniska godkännanden inte finns framtagna kan nationella eller andra icke harmoniserade tekniska specifikationer godtas som lämplig grund för att anse de väsentliga kraven uppfyllda.

Produkterna skall överensstämma med harmoniserade standarder och icke-harmoniserade tekniska specifikationer som erkänts på europeisk nivå med hjälp av tillverkarens egenkontroll och genom kontroll, provning och certifiering, verkställda av oberoende kvalificerade tredjepartsorgan eller av tillverkaren själv.

Ett speciellt förfarande bör erbjudas som en interimsgärd för produkter för vilka det ännu inte finns standarder eller tekniska godkännanden på europeisk nivå. Detta förfarande

syftar till att underlätta erkännande av provningsresultat som tagits fram i en annan medlemsstat enligt de tekniska kraven i destinationslandet.

En ständig bygghjälpskommitté av experter som utses av medlemsstaterna skall bildas för att hjälpa kommissionen i frågor som uppkommer vid genomförandet och den praktiska tillämpningen av detta direktiv.

Medlemsstaternas ansvar inom sitt territorium för säkerhet, hälsa och annat som omfattas av de väsentliga kraven bör erkännas i en skyddsklausul som erbjuder lämpliga skyddsåtgärder.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

Tillämpningsområde — Definitioner — Krav — Tekniska specifikationer — Fria varurörelser.

Artikel 1

1. Detta direktiv gäller byggprodukter i den mån de berörs av de väsentliga kraven på byggnadsverk i artikel 3.1.

2. I detta direktiv avses med *byggprodukt* varje produkt som tillverkats för att infogas varaktigt i byggnadsverk, såväl i byggnader som i andra anläggningar.

Byggprodukter benämns i fortsättningen produkter. Byggnader och andra anläggningar benämns i fortsättningen byggnadsverk.

Artikel 2

1. Medlemsstaterna skall vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att produkter enligt artikel 1 som är avsedda att användas i byggnadsverk får släppas ut på marknaden endast om de är lämpliga för sådan användning. Det sistnämnda innebär att de skall ha sådana egenskaper att de byggnadsverk i vilka de infogas, monteras, används eller installeras kan uppfylla de väsentliga krav som avses i artikel 3 i den mån byggnadsverken omfattas av bestämmelser som innehåller sådana krav och är rätt projekterade och utförda.

2. När produkter omfattas av andra gemenskapsdirektiv som behandlar andra aspekter, skall EG:s överensstämmelsemärke som avses i artikel 4.2, i fortsättningen benämnt EG-märket, utvisa att kraven i dessa andra direktiv också

uppfyllts.

3. Om ett kommande direktiv huvudsakligen berör andra områden och endast i mindre utsträckning de väsentliga kraven i detta direktiv, skall det kommande direktivet innehålla bestämmelser som säkerställer att det också täcker kraven i detta direktiv.

4. Detta direktiv skall inte påverka medlemsstaternas rätt att — med beaktande av fördragets bestämmelser — ange de krav som de anser nödvändiga för att arbetstagare skall vara skyddade när de använder produkterna. Detta gäller dock bara under förutsättning att produkterna inte ändras i förhållande till specifikationerna i detta direktiv.

Artikel 3

1. De väsentliga krav på byggnadsverk som kan återverka på en produkts tekniska egenskaper anges i bilaga 1. Ett, flera eller alla krav kan vara tillämpliga och skall uppfyllas under en ekonomiskt skälig livslängd.

2. För att ta hänsyn till skillnader, som beror på geografi, klimat eller levnadssätt, liksom även till olika skyddsnivåer som kan gälla nationellt, regionalt eller lokalt, kan för varje väsentligt krav en klassindelning ske i de dokument som avses i punkt 3 och de tekniska specifikationer som avses i artikel 4.

3. De väsentliga kraven skall preciseras i dokument (tillämpnings-dokument) så att det nödvändiga sambandet uppnås mellan de väsentliga krav som avses i punkt 1 och de standardiseringsuppdrag, uppdrag rörande riktlinjer för europeiskt tekniskt godkännande eller godtaganden av andra tekniska specifikationer som avses i artiklarna 4 och 5.

Artikel 4

1. Standarder och tekniska godkännanden benämns i detta direktiv *tekniska specifikationer*.

Med harmoniserade standarder avses i direktivet tekniska specifikationer som antagits av CEN och CENELEC, var för sig eller gemensamt, på uppdrag av kommissionen enligt direktiv 83/189/EEG och efter yttrande från den kommitté som avses i artikel 19 samt i överensstämmelse med de allmänna bestämmelserna av den 13 november 1984 om samarbete mellan kommissionen och de två organisationerna.

2. Medlemsstaterna skall förutsätta att produkter är

lämpliga för avsedd användning om de har sådan beskaffenhet att de byggnadsverk — riktigt projekterade och byggda — som de ingår i, tillgodoser de huvudkrav som avses i artikel 3 och om de är försedda med EG-märket. EG-märket skall visa

- a) att produkterna överensstämmer med de tillämpliga nationella standarder som utgör överförda harmoniserade standarder och till vilka hänvisning skett genom offentliggörande i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*; medlemsstaterna skall offentliggöra referenser till dessa nationella standarder,
- b) att produkterna överensstämmer med ett europeiskt tekniskt godkännande som meddelats på det sätt som anges i kapitel III, eller
- c) att produkterna, om harmoniserade specifikationer saknas, överensstämmer med de nationella tekniska specifikationer som anges i punkt 3; en förteckning över sådana nationella specifikationer skall upprättas på det sätt som anges i artikel 5.2.

3. Medlemsstaterna får till kommissionen överlämna texterna till de nationella tekniska specifikationer som de anser överensstämma med de väsentliga kraven i artikel 3. Kommissionen skall skyndsamt vidarebefordra dessa specifikationer till de andra medlemsstaterna. På det sätt som anges i artikel 5.2 skall kommissionen anmäla för medlemsstaterna sådana specifikationer som förutsätts överensstämma med de väsentliga krav som avses i artikel 3.

Kommissionen kommer att i samråd med den kommitté som avses i artikel 19 ta initiativ till och införa detta förfarande.

Medlemsstaterna skall offentliggöra referenser till dessa tekniska specifikationer. Kommissionen skall också offentliggöra dem i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

4. Om en tillverkare eller dennes ombud inom gemenskapen inte har tillämpat eller bara delvis har tillämpat de befintliga tekniska specifikationer som avses i punkt 2 och som enligt villkoren i artikel 13.4 kräver att produkten skall vara föremål för en försäkran om överensstämmelse enligt punkt 2 ii, andra eller tredje alternativet i bilaga 3, skall motsvarande regler tillämpas som de i artikel 13.4 och bilaga 3. Varans lämplighet för användning - med den innebörd som anges i artikel 2.1 - skall fastställas enligt det förfarande som anges under punkt 2 ii, andra alternativet i bilaga 3.

5. I samråd med den kommitté som avses i artikel 19 skall kommissionen upprätta, handha och regelbundet revidera en förteckning över produkter av mindre betydelse för hälsa och säkerhet. Produkter som tagits upp i denna förteckning får släppas ut på marknaden under förutsättning att tillverkaren har utfärdat en försäkran om produkternas överensstämmelse med allmänt erkänd och tillämpad teknik.

6. EG-märket innebär att en produkt uppfyller kraven i punkterna 2 och 4. Det åligger tillverkaren eller dennes ombud inom gemenskapen att ansvara för att EG-märket anbringas på själva produkten, på en etikett som är fästad vid produkten, på förpackningen eller på de medföljande handelsdokumenten.

Utformningen av EG-märket och villkoren för dess användning framgår av bilaga 3.

De produkter som anges under punkt 5 skall inte förses med EG-märket.

Artikel 5

1. När en medlemsstat eller kommissionen finner att sådana harmoniserade standarder eller europeiska tekniska godkännanden som avses i artikel 4.2 a och b eller uppdrag som avses i kapitel II inte uppfyller bestämmelserna i artiklarna 2 och 3, skall medlemsstaten eller kommissionen underrätta den kommitté som avses i artikel 19 och ange skälen. Kommittén skall omgående yttra sig i frågan.

Med beaktande av kommitténs yttrande och, om det gäller harmoniserade standarder, efter samråd med den kommitté som rättsligt enligt direktiv 83/189/EEG, skall kommissionen meddela medlemsstaterna om standarderna eller godkännandena skall återkallas i den publikation som avses i artikel 7.3.

2. Efter sådant överlämnande som avses i artikel 4.3 skall kommissionen samråda med den kommitté som anges i artikel 19. På grundval av kommitténs yttrande skall kommissionen anmäla till medlemsstaterna om den tekniska specifikationen bör förutsättas överensstämma med de väsentliga kraven och, om så är fallet, offentliggöra detta i Europeiska gemenskapernas officiella tidning.

Om kommissionen eller en medlemsstat anser att en teknisk specifikation inte längre uppfyller de villkor som är nödvändiga för att den skall förutsättas överensstämma med bestämmelserna i artiklarna 2 och 3, skall kommissionen rådgöra med den kommitté som avses i artikel 19. Med beaktande av kommitténs uppfattning skall kommissionen anmäla till medlemsstaterna om den nationella tekniska specifikationen i fortsättningen skall förutsättas överensstämma med bestämmelserna och, om så inte är fallet, om den referens som avses i artikel 4.3 skall återkallas.

Artikel 6

1. Medlemsstaterna skall inte hindra att produkter som uppfyller direktivets bestämmelser ges fri rörlighet, släpps ut på marknaden eller används inom deras territorier.

Medlemsstaterna skall säkerställa att användningen av dessa

produkter för avsedda ändamål inte hindras av regler eller villkor som ställs upp av offentliga organ eller av privata organ, vilka uppträder som offentliga företag eller offentliga organ i kraft av en monopolställning.

2. Intill dess att de europeiska tekniska specifikationer som avses i kapitel II och III anger annat, skall medlemsstaterna dock tillåta att produkter som inte omfattas av artikel 4.2 släpps ut på marknaden inom deras territorier om produkterna uppfyller nationella bestämmelser som överensstämmer med fördraget. Kommissionen och den kommitté som avses i artikel 19 kommer att övervaka och regelbundet granska de europeiska tekniska specifikationernas utveckling.

3. Om tillämpliga europeiska tekniska specifikationer, antingen i sig själva eller på grundval av de tillämpningsdokument som avses i artikel 3.3, skiljer mellan olika klasser, som motsvarar olika kravnivåer, får en medlemsstat bestämma den kravnivå som skall gälla inom dess territorium endast inom den klassificering som fastställts på gemenskapsnivå och endast om därvid används alla, några eller en av klasserna.

KAPITEL II

Harmoniserade standarder

Artikel 7

1. För att säkerställa kvaliteten på harmoniserade standarder för produkter skall standarderna fastställas av de europeiska standardiseringsorganen på grundval av uppdrag från kommissionen enligt det förfarande som föreskrivits i direktiv 83/189/EEG och efter samråd med den kommitté som avses i artikel 19 samt i överensstämmelse med de allmänna bestämmelserna av den 13 november 1984 om samarbete mellan kommissionen och organen.

2. De färdiga standarderna skall med beaktande av tillämpningsdokumenten så långt det är möjligt uttryckas som krav på produkternas prestanda.

3. När standarderna har fastställts av de europeiska standardiseringsorganen, skall kommissionen offentliggöra referenser till dem i serie C av *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

KAPITEL III

Europeiskt tekniskt godkännande

Artikel 8

1. Europeiskt tekniskt godkännande är en positiv teknisk bedömning av en produkts lämplighet för avsedd användning,

som baserar sig på att de väsentliga kraven uppfylls för de byggnadsverk där varan skall användas.

2. Europeiska tekniska godkännanden kan meddelas för

- a) produkter, för vilka det varken finns en harmoniserad standard eller en erkänd nationell standard eller ett uppdrag om utarbetande av en harmoniserad standard och för vilka kommissionen, efter att ha hört den kommitté som anges i artikel 19, finner att en standard inte kan eller ännu inte kan utarbetas, samt
- b) produkter som påtagligt skiljer sig från harmoniserade eller erkända nationella standarder.

Även om ett uppdrag om utarbetande av en harmoniserad standard har meddelats, utesluter bestämmelsen under a inte att ett europeiskt tekniskt godkännande meddelas beträffande produkter för vilka det finns riktlinjer för sådana godkännanden. Detta gäller tills den harmoniserade standarden träder i kraft i medlemsländerna.

3. Efter att ha hört den kommitté som anges i artikel 19 kan kommissionen i särskilda fall göra undantag från bestämmelsen i punkt 2 a och medge att ett europeiskt tekniskt godkännande meddelas beträffande produkter för vilka det finns ett uppdrag om utarbetande av en harmoniserad standard eller beträffande vilka kommissionen konstaterat att en harmoniserad standard kan utarbetas. Medgivandet skall lämnas för en bestämd tid.

4. Europeiska tekniska godkännanden skall i regel ges för fem år. Denna period kan förlängas.

Artikel 9

1. Ett europeiskt tekniskt godkännande av en produkt skall grundas på undersökningar, provningar och bedömning på grundval av de tillämpningsdokument som avses i artikel 3.3 och de riktlinjer för produkten eller motsvarande produktgrupper som avses i artikel 11.

2. Om sådana riktlinjer som avses i artikel 11 inte finns, eller ännu inte finns, utarbetade kan europeiskt tekniskt godkännande meddelas med hänvisning till de tillämpliga väsentliga kraven och tillämpningsdokumenten, varvid bedömningen av produkten görs av godkännandeorganen gemensamt i den organisation som avses i bilaga 2. Om godkännandeorganen inte är eniga skall ärendet hänskjutas till den kommitté som anges i artikel 19.

3. På begäran av tillverkaren eller dennes ombud inom gemenskapen skall det europeiska tekniska godkännandet av en produkt meddelas i medlemsstaten på det sätt som anges i bilaga 2.

Artikel 10

1. Varje medlemsstat skall till de andra staterna och till kommissionen anmäla namn på och adress till de organ som har utsetts att meddela europeiska tekniska godkännanden.

2. Godkännandeorganen måste uppfylla kraven i detta direktiv och måste särskilt kunna

- bedöma nya produkters lämplighet för användning på grundval av vetenskaplig och praktisk kunskap,
- fatta beslut som är opartiska i förhållande till berörda tillverkare och deras ombuds intressen samt
- sammanfatta vad som anförts av berörda parter i en avvägd bedömning.

3. Förteckningen över godkännandeorgan, som är behöriga att meddela europeiska tekniska godkännanden, liksom varje tillägg till förteckningen, skall offentliggöras i serie C av *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

Artikel 11

1. Efter samråd med den kommitté som anges i artikel 19 skall kommissionen lämna uppdrag till den sammanslutning av godkännandeorgan som utsetts av medlemsstaterna för att utarbeta riktlinjer för europeiska tekniska godkännanden av en produkt eller en produktgrupp.

2. Riktlinjerna för europeiskt tekniskt godkännande av en produkt eller produktgrupp skall i första hand innehålla

- a) en förteckning över tillämpningsdokument enligt artikel 3.3 som man skall beakta,
- b) speciella krav på produkten med avseende på de väsentliga krav som avses i artikel 3.1,
- c) provningsförfarandena,
- d) metod för värdering och bedömning av provningsresultaten,
- e) förfarandena för kontroll och överensstämmelse, vilka skall vara i överensstämmelse med artikel 13, 14 och 15,
- f) giltighetstiden för det europeiska tekniska godkännandet.

3. Efter att ha hört den kommitté som anges i artikel 19 skall medlemsstaterna offentliggöra riktlinjerna för europeiska tekniska godkännanden på sitt eller sina officiella språk.

KAPITEL IV

Tillämpningsdokument

Artikel 12

1. Kommissionen skall efter att ha rådgjort med den kommitté som anges i artikel 19 uppdra åt tekniska kommittéer, i vilka medlemsstaterna deltar, att upprätta de tillämpningsdokument som avses i artikel 3.3.

2. Tillämpningsdokumenten skall

- a) konkretisera de i artikel 3 och bilaga 1 fastställda väsentliga kraven; detta skall ske genom att harmonisera terminologin och det tekniska underlaget och genom att ange klasser eller nivåer för varje krav när så behövs och när den vetenskapliga och tekniska kunskapen möjliggör det,
- b) anvisa metoder så att dessa klasser eller kravnivåer kan relateras till de tekniska specifikationer som avses i artikel 4, t.ex. metoder för beräkning och bestämning, tekniska konstruktionsregler etc.,
- c) tjäna som underlag för att utarbeta harmoniserade standarder och riktlinjer för europeiskt tekniskt godkännande samt för erkännande av nationella tekniska specifikationer enligt artikel 4.3.

3. Kommissionen skall offentliggöra tillämpningsdokumenten i C-serien av *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* sedan man inhämtat synpunkter från den kommitté som anges i artikel 19.

KAPITEL V

Bestyrkande av överensstämmelse

Artikel 13

1. Tillverkaren eller dennes ombud inom gemenskapen skall vara ansvarig för att bestyrka att produkterna överensstämmer med kraven i en teknisk specifikation enligt artikel 4.

2. Produkter för vilka överensstämmelse bestyrkts skall förutsättas överensstämma med tekniska specifikationer enligt artikel 4. Överensstämmelsen skall visas genom provningar eller andra bevis på grundval av de tekniska specifikationerna enligt bilaga 3.

3. För bestyrkande av en produkts överensstämmelse fordras

- a) att tillverkaren har en tillverkningskontroll i fabriken för att säkerställa att produkterna överensstämmer med tillämpliga tekniska specifikationer, eller
- b) att, för vissa produkter som anges i de tillämpliga

tekniska specifikationerna, ett godkänt certifieringsorgan, utöver fabriken tillverkningskontroll, tar del i bedömning och övervakning av tillverkningskontrollen eller av själva produkten.

4. Valet av förfarande enligt punkt 3 för en viss produkt eller produktgrupp skall fastställas av kommissionen, efter samråd med den kommitté som anges i artikel 19, alltefter

- a) hur betydelsefull produkten är med avseende på väsentliga kraven, i synnerhet beträffande hälsa och säkerhet
- b) produktens beskaffenhet
- c) hur ändringar av produktens egenskaper påverkar dess användbarhet
- d) sannolikheten av att fel uppstår i tillverkningen,

enligt vad som närmare anges i bilaga 3.

Vid varje tillfälle skall det förfarande väljas som är minst betungande och samtidigt förenligt med kraven på säkerhet.

Det förfarande som sålunda bestämts skall anges i uppdragen och i de tekniska specifikationerna eller vid publiceringen av dem.

5. Vid tillverkning av enskilda produkter (och icke-serietillverkning) skall det vara tillräckligt med en försäkran om överensstämmelse enligt punkt 2 ii tredje alternativet i bilaga 3, såvida det inte bestämts annorlunda i de tekniska specifikationerna för produkter som har särskilt stor betydelse för hälsa och säkerhet.

Artikel 14

1. Enligt bilaga 3 skall de beskrivna förfarandena leda till

- a) när det gäller artikel 13.3 a, att tillverkaren eller dennes ombud i gemenskapen utfärdar en försäkran om produktens överensstämmelse, eller
- b) när det gäller artikel 13.3 b, att ett godkänt certifieringsorgan utfärdar ett överensstämmelseintyg för ett system med tillverkningskontroll och övervakning eller för själva produkten.

Detaljregler hur förfarandena för bestyrkande av överensstämmelse skall tillämpas anges i bilaga 3.

2. Tillverkarens försäkran om överensstämmelse eller bevis om överensstämmelse berättigar tillverkaren eller dennes ombud i gemenskapen att fästa EG-märket på själva pro-

dukten, på en etikett som är fäst vid den, på dess förpackning eller på medföljande handelsdokument. EG-märkets utformning och regler för dess användning med avseende på vart och ett av förfarandena för bestyrkande av överensstämmelse anges i bilaga 3.

Artikel 15

1. Medlemsstaterna skall svara för att EG-märket används på rätt sätt.

2. Om det konstateras att EG-märket har åsatts en produkt som inte överensstämmer, eller inte längre överensstämmer, med detta direktiv, skall den medlemsstat där överensstämmelsen intygades se till att användningen av EG-märket om nödvändigt förbjuds och att osälda produkter återkallas eller märket utplånas, till dess produkten i fråga åter överensstämmer med kraven.

Medlemsstaten i fråga skall omedelbart informera de övriga medlemsstaterna och kommissionen, och uppges alla nödvändiga detaljer om kvalitet och kvantitet som behövs för att identifiera den produkt som inte uppfyller kraven.

3. Medlemsstaterna skall se till att märken som lätt kan förväxlas med EG-märket inte får fästas på produkter eller förpackningar.

KAPITEL VI

Speciella förfaranden

Artikel 16

1. När tekniska specifikationer, definierade i artikel 4, saknas för en bestämd produkt skall den mottagande medlemsstaten, på begäran i varje enskilt fall, anse att produkten överensstämmer med gällande nationella bestämmelser, om den har godkänts vid provning och kontroll som utförts av godkänt organ i den tillverkande medlemsstaten enligt de metoder som gäller i den mottagande medlemsstaten eller som erkänns av denna medlemsstat som likvärdiga.

2. Den tillverkande medlemsstaten skall till den mottagande medlemsstaten, enligt vars bestämmelser provningarna och kontrollerna skall utföras, lämna uppgift om det organ som avses bli godkänt för detta ändamål. Den mottagande medlemsstaten och den tillverkande medlemsstaten skall förse varandra med all nödvändig information. När detta utbyte av information är avslutat, godkänner den tillverkande medlemsstaten det organ som utsetts. Om en medlemsstat har betänkligheter skall dessa dokumenteras och kommissionen informeras.

3. Medlemsstaterna skall se till att de utsedda organen förser varandra med all nödvändig hjälp.

4. När en medlemsstat konstaterar att ett godkänt organ inte utför provningar och kontroll på ett riktigt sätt i överensstämmelse med de nationella bestämmelserna, skall den underrätta den medlemsstat där organet godkänts. Denna medlemsstat skall inom rimlig tid informera den anmälade medlemsstaten om vilka åtgärder som vidtagits. Om den anmälade medlemsstaten inte anser att dessa åtgärder är tillräckliga, kan den förbjuda att produkten i fråga släpps ut på marknaden och används eller föreskriva särskilda villkor för produkten. Den skall informera den andra medlemsstaten och kommissionen om detta.

Artikel 17

Mottagande medlemsstater skall tillmäta rapporter och bestyrkanden av överensstämmelse, vilka utfärdats i den tillverkande medlemsstaten enligt den procedur som avses i artikel 16, samma värde som den tillmåtar sina egna motsvarande nationella dokument.

KAPITEL VII

Godkända organ

Artikel 18

1. Varje medlemsstat skall förse kommissionen med en lista med namn på och adresser till certifieringsorgan, kontrollorgan och provningslaboratorier som har utsetts av medlemsstaten för uppgifter som skall utföras, vad avser tekniska godkännanden, certifieringar av överensstämmelse, kontroll och provningar enligt detta direktiv.

2. Certifieringsorgan, kontrollorgan och provningslaboratorier skall uppfylla de kriterier som fastställts i bilaga 4.

3. Medlemsstater skall ange vilka produkter som faller inom de i punkt 1 angivna organens kompetensområde och vilka uppgifter som kommer att tilldelas dem.

KAPITEL VIII

Ständiga bygghälsokommittén

Artikel 19

1. En ständig bygghälsokommitté inrättas härmed.

2. Kommittén skall bestå av företrädare som utses av medlemsstaterna. En företrädare för kommissionen skall vara dess ordförande. Varje medlemsstat skall utse två företrädare. Dessa kan åtföljas av experter.

3. Kommittén skall själv fastställa sin arbetsordning.

Artikel 20

1. På anmodan av sin ordförande eller en medlemsstat kan den kommitté som anges i artikel 19 undersöka alla frågor som uppkommer i samband med genomförandet och den praktiska tillämpningen av detta direktiv.

2. Enligt det förfarande som anges i punkterna 3 och 4 skall bestämmelser antas för

- a) att fastställa klasser för krav, i den mån de inte redan tas upp i tillämpningsdokumenten och för styrkande av överensstämmelse i uppdrag rörande standarder enligt artikel 7.1 eller riktlinjer för europeiska tekniska godkännanden enligt artikel 11.1;
- b) att ge uppdrag för att upprätta tillämpningsdokument enligt artikel 12.1 och beslut om tillämpningsdokument enligt artikel 12.3, och för
- c) att erkänna nationella tekniska specifikationer enligt Artikel 4.3.

3. Kommissionens företrädare skall förelägga kommittén ett förslag till åtgärder. Kommittén skall yttra sig över förslaget inom den tid som ordföranden bestämmer med hänsyn till hur brådskande frågan är. Kommittén skall fatta sitt beslut med den majoritet som enligt artikel 148.2 i fördraget skall tillämpas vid beslut som rådet skall fatta på förslag av kommissionen varvid medlemsstaternas röster skall vägas enligt fördragets artikel 148.2. Ordföranden får inte rösta.

4. Kommissionen skall själv anta förslaget om det har tillstyrkts av kommittén.

Om förslaget inte har tillstyrkts av kommittén eller om inget yttrande avges, skall kommissionen utan dröjsmål föreslå rådet vilka åtgärder som skall vidtas. Rådet skall fatta sitt beslut med kvalificerad majoritet.

Om rådet inte har fattat något beslut inom tre månader från det att förslaget mottagits, skall kommissionen själv besluta att de föreslagna åtgärderna skall vidtas.

Artikel 21

1. Om en medlemsstat konstaterar att en produkt, som förklarats överensstämma med föreskrifterna i detta direktiv,

KAPITEL IX

Skyddsbestämelse

inte uppfyller kraven i artikel 2 och 3, skall den vidta alla de åtgärder som krävs för att återkalla produkten från marknaden, förbjuda att den släpps ut på marknaden eller begränsa distributionen av den.

Den berörda medlemsstaten skall omedelbart informera kommissionen om varje sådan åtgärd, ange skälen för sitt beslut och särskilt om den bristande överensstämmelsen beror på

- a) avvikelser från artikel 2 och 3 när produkten inte motsvarar de tekniska specifikationer som avses i artikel 4,
- b) felaktig tillämpning av de tekniska specifikationer som avses i artikel 4,
- c) brister i de tekniska specifikationer som avses i artikel 4.

2. Kommissionen skall så snart som möjligt samråda med de berörda parterna. Om kommissionen efter detta samråd finner att åtgärden är berättigad, skall den omedelbart underrätta såväl den medlemsstat som vidtog åtgärden som andra medlemsstater om detta.

3. Om det beslut som avses i punkt 1 hänför sig till brister i standarderna eller i de tekniska specifikationerna och om den medlemsstat som har vidtagit åtgärden avser att vidmakthålla dem, skall kommissionen, efter att ha rådgjort med de berörda parterna, inom två månader framlägga ärendet inför den kommitté som anges i artikel 19 och, i de fall ärendet gäller brister i en harmoniserad standard, inför den kommitté som inrättats enligt direktiv 83/189/EEC, samt inleda det förfarande som avses i artikel 5.2.

4. De berörda medlemsstaterna skall vidta lämpliga åtgärder mot den som utfärdade försäkran om överensstämmelse och de skall informera kommissionen och de övriga medlemsstaterna om detta.

5. Kommissionen skall se till att medlemsstaterna fortlöpande informeras om utvecklingen och resultatet av förfarandet.

KAPITEL X

Slutbestämmelser

Artikel 22

1. Medlemsstaterna skall sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa bestämmelserna i detta direktiv inom 30 månader efter dagen för anmälan¹. De skall genast underrätta kommissionen om detta.

¹ Detta direktiv anmäldes till medlemsstaterna den 27 december 1988.

2. Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna texterna till de bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattar detta direktiv.

Artikel 24

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 21 december 1988.

Artikel 23

Senast den 31 december 1993 skall kommissionen i samråd med den kommitté som anges i artikel 19 utvärdera användbarheten i de förfaranden som fastställs i detta direktiv och vid behov lägga fram förslag till lämpliga ändringar.

På rådets vägnar

V. Papandreou

Ordförande

BILAGA 1

VÄSENTLIGA KRAV

Produkterna skall vara lämpliga för byggnadsverk som (i sin helhet och i sina delar) med hänsyn tagen till ekonomiska faktorer är lämpliga för avsedd användning och som härvid uppfyller följande väsentliga krav i de fall byggnadsverken omfattas av föreskrifter som innehåller sådana krav. Dessa krav måste, under förutsättning av normalt underhåll, uppfyllas under en ekonomiskt rimlig livslängd. Kraven tar i allmänhet hänsyn till sådan påverkan som är förutsägbar.

1. Mekanisk motståndsförmåga och stabilitet

Byggnadsverket skall vara konstruerat och utfört på ett sådant sätt att den påverkan det sannolikt utsätts för under bygg- och bruksskedet inte leder till

- a) ras av byggnadsverket, helt eller delvis,
- b) sådana större deformationer som är oacceptabla,
- c) skada på andra delar av byggnadsverket, dess installationer eller fasta utrustning, till följd av större deformationer i den bärande konstruktionen,
- d) skada genom händelse som inte står i proportion till den ursprungliga orsaken.

2. Brandskydd

Byggnadsverket skall vara konstruerat och utfört på ett sådant sätt att om brand uppstår

- byggnadsverkets bärförmåga kan antas förbli intakt under en bestämd tid,
- utveckling och spridning av brand och rök inom byggnaden begränsas,
- spridning av brand till närliggande byggnader begränsas,
- personer som befinner sig i byggnaden kan lämna den eller räddas på annat sätt,
- räddningsmanskapets säkerhet beaktas.

3. Hygien, hälsa och miljö

Byggnadsverket skall vara konstruerat och utfört på ett sådant sätt att det inte medför risk för de boendes eller grannarnas hygien eller hälsa, särskilt inte som en följd av

- utsläpp av giftig gas,
- förekomst av farliga partiklar eller gaser i luften,
- farlig strålning,
- förorening eller förgiftning av vatten eller mark,
- bristfälligt omhändertagande av avloppsvatten, rök och fast eller flytande avfall,
- förekomst av fukt i byggnadens delar eller på ytor inom byggnaden.

4. Säkerhet vid användning

Byggnadsverket skall vara projekterat och utfört på ett sådant sätt att det inte innebär oacceptabel risk för olyckor vid användning eller drift såsom halka, fall, sammanstötning, brännskador, el-stötar eller skador från explosioner.

5. Bullerskydd

Byggnadsverket skall vara projekterat och utfört på ett sådant sätt att buller, som uppfattas av de boende eller av personer i närheten av byggnaden, ligger på en nivå som inte medför risk för deras hälsa och som möjliggör sömn, vila och arbete under tillfredsställande förhållanden.

6. Energihushållning och värmeisolering

Byggnadsverket och dess installationer för uppvärmning, kylning och ventilation skall vara projekterat och utfört på ett sådant sätt att den mängd energi som med hänsyn till klimatförhållandena på platsen behövs vid användandet är liten och värmekomforten för brukarna är tillfredsställande.

BILAGA 2

EUROPEISKT TEKNISKT GODKÄNNANDE

1. Ansökan om godkännande kan göras av en tillverkare, eller dennes ombud i gemenskapen, endast till ett enda, för ändamålet auktoriserat organ.
 2. De godkännandeorgan som utsetts av medlemsstaterna bildar en organisation. Det åligger denna organisation att vid genomförandet av sina uppgifter nära samarbeta med kommissionen, som i viktiga frågor skall rådgöra med den kommitté som anges i artikel 19 i detta direktiv. Om en medlemsstat har utsett mer än ett godkännandeorgan skall medlemsstaten ansvara för samordningen av dessa organ och även bestämma vilket av organen som skall föra talan i organisationen.
 3. De gemensamma procedurreglerna för ansökan, behandling och utfärdande av godkännanden utarbetas av den organisation som utgörs av de utsedda godkännandeorganen. De gemensamma förfarandereglerna antas av kommissionen på grundval av kommitténs uppfattning enligt artikel 20.
 4. Godkännandeorganen skall ge varandra allt nödvändigt stöd i den organisation de tillhör. Denna organisation ansvarar också för samordning i konkreta frågor om tekniskt godkännande. Vid behov bildar organisationen undergrupper för detta ändamål.
 5. De europeiska tekniska godkännandena offentliggörs av de godkännande organen, som underrättar alla de andra godkända organen. Ett auktoriserat godkännandeorgan skall, om det så begär, som information få en fullständig uppsättning av det underlag som legat till grund för godkännandet.
 6. Kostnaderna i samband med förfarandet för europeiskt tekniskt godkännande skall bestridas av sökanden enligt nationella regler.
-

BILAGA 3

BESTYRKANDE AV ÖVERENSSTÄMMELSE MED TEKNISKA SPECIFIKATIONER

1. METODER FÖR KONTROLL AV ÖVERENSSTÄMMELSE

När förfaranden för bestyrkande av en varas överensstämmelse med tekniska specifikationer enligt artikel 13 fastställs, skall följande metoder för kontroll av överensstämmelsen användas (val och kombination av metoder för ett givet system skall bero på kraven på den särskilda produkten eller produktgruppen enligt villkoren i artikel 13.3 och 13.4:

- a) Av tillverkaren eller godkänt organ genomförd första typprovning av produkten.
- b) Av tillverkaren eller godkänt organ genomförd provning av stickprov som tagits i fabriken enligt en fastställd kontrollplan.
- c) Av tillverkaren eller godkänt organ genomförd revisionsprovning av stickprov som tagits i fabriken, på öppna marknaden eller vid byggsplatsen.
- d) Av tillverkaren eller godkänt organ genomförd provning av stickprov som tagits ur ett parti färdigt för leverans eller som har levererats.
- e) Fabrikens egen tillverkningskontroll.
- f) Av godkänt organ genomförd första besiktning av fabriken och av fabrikens tillverkningskontroll.
- g) Av godkänt organ genomförd fortlöpande övervakning, värdering och bedömning av fabrikens tillverkningskontroll.

Tillverkningskontroll enligt direktivet innebär en ständig intern kontroll av produktionen, utförd av tillverkaren. Grundvillkor, krav och bestämmelser som tillämpas av tillverkaren, skall dokumenteras på ett systematiskt sätt i form av skriftlig redogörelse för metoder och procedurer. Denna dokumentation över systemet för tillverkningskontroll skall garantera att kvalitetsäkring uppfattas på samma sätt, samt möjliggöra kontroll av om erforderliga produkttegenskaper uppnås och om systemet för tillverkningskontrollen är effektivt.

2. SYSTEM FÖR BESTYRKANDE AV ÖVERENSSTÄMMELSE

I första hand skall följande system för bestyrkande av överensstämmelse användas.

- i) Certifiering av produktens överensstämmelse genomförd av ett godkänt certifierande organ på grundval av:
 - a) *(avseende tillverkaren)*
 - 1) fabrikens tillverkningskontroll;
 - 2) ytterligare stickprov som tagits i fabriken av tillverkaren enligt fastställd kontrollplan.
 - b) *(avseende det godkända organet)*
 - 3) första typprovning av produkten;
 - 4) första besiktning av fabriken och av fabrikens egen tillverkningskontroll;
 - 5) kontinuerlig övervakning, bedömning och godkännande av fabrikens egen tillverkningskontroll;
 - 6) eventuellt, revisionsprovning av stickprov som tagits i fabriken, på den öppna marknaden eller vid byggsplatsen.
- ii) Försäkran om produktens överensstämmelse utställd av tillverkaren med utgångspunkt från:

Första alternativet:

- a) *(avseende tillverkaren)*
 - 1) första typprovning av produkten;
 - 2) fabrikens egen tillverkningskontroll;
 - 3) eventuellt, stickprov som tagits i fabriken enligt en fastlagd kontrollplan;
- b) *(avseende det godkända organet)*
 - 4) certifiering av fabrikens egen tillverkningskontroll med utgångspunkt från:
 - första besiktning av fabriken och av fabrikens egen tillverkningskontroll,
 - eventuellt, fortlöpande övervakning, bedömning och godkännande av fabrikens egen tillverkningskontroll.

Andra alternativet:

- 1) första typprovning av produkten genomförd av ett godkänt laboratorium;
- 2) fabriken egen tillverkningskontroll.

Tredje alternativet:

- a) första typprovning genomförd av tillverkaren;
- b) fabriken egen tillverkningskontroll.

3. ORGAN FÖR BESTYRKANDE AV ÖVERENSSTÄMMELSE

Alltefter arbetsuppgift skiljs mellan följande organ för bestyrkande av överensstämmelse:

- i) *Certifieringsorgan*, som är ett opartiskt statligt eller icke-statligt organ, som har nödvändig kompetens och nödvändigt ansvar för att utfärda certifikat om överensstämmelse enligt fastställda regler om förfarande och administration.
- ii) *Kontrollorgan*, som är ett opartiskt organ med den organisation, personal, kompetens och integritet som behövs för att enligt specificerade kriterier utföra sådana uppgifter som bedömning av tillverkarens kvalitetssystem och rekommendationer rörande godtagande av systemet samt efterföljande kontroll av systemet liksom urval och värdering av produkter på byggsplatsen eller i fabriken eller på annan plats enligt särskilda regler.
- iii) *Provningslaboratorium*, som är ett laboratorium som mäter, undersöker, provar, kalibrerar eller på annat sätt bestämmer materials eller produkters egenskaper eller funktioner.

I i) och ii) (första alternativet) i punkt 2 kan de tre funktionerna i punkt 3 i) till iii) utföras antingen av ett och samma organ eller av olika organ. I det sistnämnda fallet genomför kontrollorganet och/eller provningslaboratoriet sina respektive uppgifter på det certifierande organets vägnar.

I fråga om kriterier som rör de certifierande och kontrollerande organens samt provningslaboratoriernas kompetens, opartiskhet och integritet, se bilaga 4.

4. EG-MÄRKE. EG-INTYG OM ÖVERENSSTÄMMELSE. EG-FÖRSÄKRAN OM ÖVERENSSTÄMMELSE.

4.1 EG:s överensstämmelsemärke.

EG:s överensstämmelsemärke skall bestå av symbolen CE enligt nedan.

Det skall åtföljas av

- tillverkarens namn eller varumärke och, om det är lämpligt,
- information för att ange produktens egenskaper, i tillämpliga fall tekniska specifikationer,
- tillverkningsårets två sista siffror,
- berört kontrollorgans identifikationssymbol,
- numret på EG-intyget om överensstämmelse.

4.2 EG-intyg om överensstämmelse.

EG-intyget om överensstämmelse skall särskilt innehålla

- namn på och adress till det utfärdande organet,
- namn på och adress till tillverkaren eller dennes ombud inom EG,
- beskrivning av produkten (typ, identifiering, användning, etc.),
- föreskrifter med vilka produkten överensstämmer,
- särskilda villkor som gäller för användningen av produkten,
- intygets nummer,
- villkor och giltighetstid för intyget, i tillämpliga fall,
- namn på och tjänsteställning för den person som är behörig att underteckna intyget.

4.3 EG-försäkran om överensstämmelse.

EG-försäkran om överensstämmelse skall särskilt innehålla

- namn på och adress till tillverkaren eller dennes ombud inom EG,
- beskrivning av produkten (typ, identifiering, användning, etc.),
- föreskrifter som produkten överensstämmer med,
- särskilda villkor som gäller för användningen av produkten,
- namn på och adress till det godkända organet, i tillämpliga fall,
- namn på och tjänsteställning för den person som är behörig att underteckna försäkran på tillverkarens eller dennes befullmäktigade företrädares uppdrag.

4.4 Intyg och försäkran om överensstämmelse skall utfärdas på det officiella språket eller de officiella språken i den medlemsstat där produkten skall användas.

BILAGA 4

**GODKÄNNANDE AV PROVNINGSLABORATORIER SAMT KONTROLL- OCH
CERTIFIERINGSORGAN**

De provningslaboratorier, kontrollorgan och certifieringsorgan som utsetts av medlemsstaterna måste uppfylla följande minimikrav:

1. Tillgång skall finnas på personal, nödvändiga hjälpmedel och utrustning.
2. Personalen skall ha teknisk kompetens och yrkesheder.
3. Ledning och teknisk personal som genomför provningar, utarbetar rapporter, utfärdar intyg och utför den övervakning som direktivet förutsätter skall ha en opartisk ställning i förhållande till alla, grupper eller enskilda, som direkt eller indirekt är knutna till byggproduktmarknaden.
4. Personalen skall ha tystnadsplikt.
5. En allmän ansvarsförsäkring skall tecknas, såvida inte ansvaret täcks av staten enligt nationell lag.

Behöriga myndigheter i medlemsstaterna skall regelbundet kontrollera att villkoren under 1 och 2 uppfylls.

1. Förslag till Byggproduktlag

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Denna lag gäller byggprodukter.

Lagen syftar till att åstadkomma fri rörlighet för sådana produkter enligt det direktiv (89/106/EEG) om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om byggprodukter som det hänvisas till i bilaga II (XXI nr 1) till avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

2 § Med byggprodukt avses i lagen en produkt som är avsedd att stadigvarande ingå i en byggnad eller en anläggning och som därvid har betydelse för byggnadens eller anläggningens

1. mekaniska motståndsförmåga och stabilitet,
2. säkerhet i händelse av brand,
3. skydd mot risker för hygien, hälsa och miljö,
4. säkerhet vid användning,
5. skydd mot buller eller
6. energiförbrukning och värmekomfort.

3 § Byggprodukter skall vara lämpliga för avsedd användning. En byggprodukt skall anses lämplig, om den har sådana egenskaper att det byggnadsverk i vilket den skall ingå, monteras, användas eller installeras, rätt projekterat och uppfört, i berört hänseende kan uppfylla de väsentliga krav som gäller för byggnadsverket enligt föreskrift med stöd av 4 § 1.

4 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva

1. i de hänseenden som anges i 1 § andra stycket 1–6 om väsentliga krav på byggnadsverk, som kan påverka de tekniska egenskaperna hos en byggprodukt,
2. om krav på byggprodukter för att de skall anses lämpliga för avsedd användning enligt 3 §,
3. om bestyrkande av överensstämmelse med gällande krav beträffande byggprodukter,
4. om märkning av byggprodukter som förutsättning för att produkten skall få släppas ut på marknaden eller användas.

5 § Byggprodukter som på föreskrivet sätt har visats uppfylla kravet på lämplighet för avsedd användning enligt 3 § får släppas ut på marknaden och användas för avsett ändamål.

Särskilda bestämmelser om byggande finns i plan- och bygglagen (1987:10).

Vissa bestämmelser om EG-märket

6 § Om med stöd av 3 § 4 föreskrift har meddelats om att byggprodukt skall åsättas det märke (EG-märket) som beskrivs i det i 1 § angivna direktivet, tillämpas 7–9 §§.

7 § Om EG-märket har åsatts en byggprodukt, som inte överensstämmer med de krav som gäller för åsättandet, får tillsynsmyndighet enligt 10 §, om det bedöms nödvändigt, förelägga den som ansvarar för märkningen att

1. upphöra med användningen av EG-märket,
2. återkalla osålda produkter eller

3. ta bort EG-märket, till dess produkten överensstämmer med kraven.

8 § Märken som lätt kan förväxlas med EG-märket får inte fästas på byggprodukter eller deras förpackningar.

9 § Till böter döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet 1. sätter EG-märket på en byggprodukt utan att förutsättningarna för detta är uppfyllda eller 2. bryter mot 8 §.

Tillsyn

10 § Den eller de myndigheter som regeringen bestämmer skall utöva tillsyn över efterlevnaden av denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

11 § En tillsynsmyndighet har rätt att för tillsynen

1. på begäran få de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen,

2. få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen, dock inte bostäder,

3. hos den som tillverkar, importerar eller saluför produkter, som omfattas av tillsynen, få tillgång till produkter för kontroll.

Polismyndigheten skall lämna det biträde som behövs för tillsynen.

12 § I den mån det är påkallat från skyddssynpunkt får en tillsynsmyndighet, utöver befogenheten enligt 7 §, meddela de förelägganden och förbud som behövs i enskilda fall för att lagen och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen skall efterlevas.

13 § Förelägganden och förbud enligt 7 eller 12 § får förenas med vite.

Verkställighet

14 § Beslut som meddelats enligt denna lag eller med stöd av föreskrifter som meddelats med stöd av lagen skall gälla omedelbart, om inte annat bestäms.

Överklagande

15 § Föreskrifter om överklagande av en myndighets beslut enligt 7, 11, 12 eller 13 § eller med stöd av ett bemyndigande enligt lagen meddelas av regeringen.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

2. Förslag till Lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10)

Prop. 1992/93:55
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs i fråga om plan- och bygglagen (1987:10)
dels att 8 kap. 29 § och 16 kap. 3 § skall ha följande lydelse,
dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 1 kap. 9 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap. Inledande bestämmelser

9 § Om byggprodukter finns särskilda bestämmelser i byggproduktlagen (1992:00).

8 kap. Bygglov, rivningslov och marklov

29 § Byggnadsnämnden får anpassa sin granskning av ritningar och övriga handlingar till den sökta åtgärdens art och omfattning och till byggherrens kvalifikationer.

Nämnden skall i beslutet om bygglov fastställa de ritningar och övriga handlingar som har legat till grund för lovet. Nämnden skall godta typgodkända eller tillverkningskontrollerade material, konstruktioner och anordningar i de avseenden som typgodkännandet eller tillverkningskontrollen gäller.

Nämnden skall i beslutet om bygglov fastställa de ritningar och övriga handlingar som har legat till grund för lovet. Nämnden skall godta typgodkända eller tillverkningskontrollerade material, konstruktioner och anordningar i de avseenden som typgodkännandet eller tillverkningskontrollen gäller. *Nämnden skall också godta byggprodukter som på föreskrivet sätt har visats uppfylla kravet på lämplighet för avsedd användning enligt 3 § byggproduktlagen (1992:00).*

I beslutet om bygglov eller senare kan nämnden bestämma att konstruktionshandlingar och andra handlingar skall ges in till nämnden innan arbetena påbörjas. Sådana handlingar skall granskas av nämnden. Byggherren skall underrättas om resultatet av granskningen.

I beslutet om bygglov kan nämnden även bestämma att handlingar som beskriver byggnaden i färdigt skick skall ges in till nämnden, när arbetena har avslutats.

16 kap. Bemyndiganden m.m.

3 § Typgodkännande och beslut om tillverkningskontroll som avses i 2 § meddelas av den myndighet som regeringen bestämmer.

Ett typgodkännande får ändras eller återkallas om det strider mot en teknisk specifikation som skall följas enligt avtalet om det europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter för typgodkännande och beslut om tillverkningskontroll.

Prop. 1992/93:55
Bilaga 2

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

Remissammanställning

Promemorian (Ds 1992:65) har remissbehandlats.

Efter remiss har yttranden över promemorian avgetts av Vattenöverdomstolen, Kammarrätten i Göteborg, Kommerskollegium, Fortifikationsförvaltningen, Statens räddningsverk, Socialstyrelsen, Järnvägsinspektionen, Vägverket, Sjöfartsverket, Luftfartsverket, Banverket, Boverket, Jordbruksverket, Arbetarskyddsstyrelsen, Styrelsen för teknisk ackreditering, Statskontoret, Konkurrensverket, Statens institut för byggnadsforskning, Statens råd för byggnadsforskning, Byggentreprenörerna, Byggstandardiseringsnämnden, Föreningens Sveriges Byggnadsinspektörer, Grossistförbundet Svensk Handel, Industrins Byggmateriälgrupp, Standardiseringskommissionen i Sverige och Sveriges Fastighetsägareförbund.

Dessutom har skrivelser inkommit från Statens provningsanstalt och utredningen (M 1992:02) för en handlingsplan mot buller.

Följande myndigheter och organisationer har avstått från att yttra sig. Byggnadsstyrelsen, Närings- och teknikutvecklingsverket, Kriminalvårdsstyrelsen, Kemikalieinspektionen, Landsorganisationen i Sverige, Landstingsförbundet, Svenska Kommunförbundet, Sveriges Industriförbund och Vattenfall AB.

Följande synpunkter har framförts på innehållet i promemorian.

Allmänt

De som yttrat sig har med undantag för Vattenöverdomstolen lämnat förslaget utan erinran eller tillstyrkt förslaget helt eller med vissa ändringsförslag eller påpekanden. *Vattenöverdomstolen* anser att oklarheterna kring byggproduktdirektivets närmare innehåll och tillämpning är så stora och den föreslagna byggproduktlagen därför så allmänt hållen att den inte kan tillstyrkas. Domstolen föreslår därför att i första hand möjligheten provas att riksdagen endast förklarar att byggproduktdirektivet skall gälla i Sverige och att ytterligare lagstiftning får anstå till dess mer klarhet vunnits. *Industrins Byggmateriälgrupp* påpekar de omfattande befogenheter för regeringen som föreslås i den nya byggproduktlagen. Om lagen införs, vill Industrins Byggmateriälgrupp att genomförandet av lagen sker i nära samverkan med byggsektorn. *Sveriges Fastighetsägareförbund*, som inte har något att invända mot principerna i lagen, framhåller också rådande osäkerhet rörande byggproduktdirektivet men betonar därför vikten av att den nya lagen inte binder mer än vad som är absolut nödvändigt för att uppfylla Sveriges förpliktelser enligt EES-avtalet. Samma uppfattning framförs också av *Boverket*, som inte heller har någon erinran mot huvuddelarna av lagförslaget, men anser att lagen bör ses som en temporär lösning i avvaktan på bl.a. den översyn av PBL som aviserats i annat sammanhang.

Fortifikationsförvaltningen kräver att byggproduktlagen och anpassningen till EG inte får innebära en inskränkning av fortifikationsförvaltningens möjligheter att oberoende av det politiska läget föreskriva om visst material och utrustning i befästningar.

Arbetskyddsstyrelsen anser att det av byggproduktlagen bör framgå att den inte innebär någon inskränkning i arbetsmiljölagens krav på byggprodukternas lämplighet för användning under byggskedet.

Socialstyrelsen och *Jordbruksverket* påpekar att djurskyddslagstiftningens respektive hälsoskyddslagens föreskrifter måste beaktas vid utformningen av detaljföreskrifter till byggproduktlagen.

Ordet "byggprodukt" bör enligt *Kammarrätten i Göteborg* och *Industrins Byggmateriellgrupp* genomgående bytas mot ordet "byggvara" såsom varande mer adekvat. Kammarrätten anser i övrigt att lagtexten skulle vinna i klarhet om den närmare följde texten i byggproduktirektivet. Slutligen påpekar kammarrätten att det förtydligande beträffande relationen mellan byggproduktdirektivets krav och kraven i 3 kap. PBL, som förutskickats på sid. 27 i promemorian, inte synes ha medtagits i den föreslagna lagtexten.

Byggstandardiseringen anser att byggproduktlagen saknar bestämmelser om vad som kommer att gälla för sådana produkter som enligt artikel 4 byggproduktdirektivet skall få marknadsföras endast efter en försäkran från tillverkaren om produkternas överensstämmelse med allmänt erkänd och tillämpad teknik. En liknande synpunkt framförs av Standardiseringskommissionen i Sverige.

Boverket anser att det behöver utredas om inte särskilda övergångsbestämmelser krävs med hänsyn till det successiva genomförandet av byggproduktdirektivet. *Vägverket* och *Industrins Byggmateriellgrupp* framhåller att genomförandet av byggproduktlagen inte brådskar utan bör samordnas med övriga EES-länder. *Byggentreprenörerna* å sin sida framhåller vikten av att de delar av byggproduktdirektivet som redan nu kan tillämpas snabbt genomförs också i Sverige.

Kommerskollegium anser att det bör övervägas om inte en motsvarighet till den föreslagna 9 § i 1 kap. PBL bör införas också i andra berörda författningar. En liknande synpunkt framförs av *Byggentreprenörerna* och *Industrins Byggmateriellgrupp*.

Kommerskollegium påpekar särskilt att promemorians lagförslag enligt kollegiets mening inte behöver notifieras inom EFTA, EG eller Gatt.

Förslaget till en byggproduktlag

Vattenöverdomstolen anser att det vore av värde om det i propositionen kunde ges några vägledande uttalanden om vad som närmare avses med begreppen byggprodukt, byggnad och anläggning.

Vattenöverdomstolen anser att det inte klart framgår om lagen avser att reglera kraven på den färdiga byggnaden respektive anläggningen eller kraven på de enskilda byggprodukter som ingår i den. En liknande synpunkt framförs av *Boverket* som anser att texten i 2 § är olyckligt formulerad. Den talar om produkter som har betydelse för en byggnads respektive anläggnings egenskaper. Boverket framhåller att byggproduktdirektivet handlar om produkter som påverkar förhållandena i byggnaden eller anläggningen och inte om byggnaden eller anläggningen som sådan.

Enligt *Vattenöverdomstolen* bör byggproduktlagens terminologi ansluta till terminologin i PBL och fastighetsbildningslagen, där begreppet byggnad in-

går i begreppet anläggning. Domstolen anser vidare att uttrycket "risker för" i 2 § 3 bör utbytas mot förslagsvis "med hänsyn till".

Innebörden av uttrycket "stadigvarande ingå i en byggnad" behöver preciseras enligt *Föreningen Sveriges Byggnadsinspektörer*. Det bör tolkas så vitt att det omfattar mattor, skåp m.m. som kan avge hälsovådliga emissioner. Det är också angeläget att mer tillfälliga anordningar, som kan ha stor betydelse från säkerhetssynpunkt, inte lämnas åt sidan. En liknande synpunkt framförs av *utredningen för en handlingsplan mot buller*, som anser att det är önskvärt att det av den kommande propositionen framgår vilka byggprodukter som ur bullersynpunkt bör falla under lagen om märkning av hushållsapparater och vilka som skall hänföras till byggproduktlagen.

Vattenöverdomstolen anser att punkterna 1 – 6 i 2 § sakligt sett hör hemma i 3 §.

Kammarrätten i Göteborg anser att ordet "byggnadsverk" i 3 § måste definieras. Lämpligen kan det ske i 2 §.

För undvikande av missförstånd bör enligt *Vattenöverdomstolen* orden "monteras, användas eller installeras" utgå ur 3 §, eftersom de inte återfinns i 2 §.

För att få ökad tydlighet och bättre överensstämmelse med byggproduktdirektivet bör enligt *Kommerskollegium* och *Industrins Byggmateriellgrupp* föreskriften i 3 § att en byggprodukt "skall anses lämplig", om den har vissa egenskaper, ändras till att produkten "är lämplig", om den har de angivna egenskaperna. Av samma skäl anser *Statens räddningsverk* och *Vägverket* att det i bestämmelsen bör framhållas att en byggprodukts lämplighet skall bedömas mot de krav som gäller för byggnadsverket som helhet respektive övervägas om inte kravet på ekonomisk livslängd i artikel 3 byggproduktdirektivet bör komma till tydligare uttryck i 3 §.

Enligt *Boverket* bör 3 § ges ett annat innehåll. Det som nu står har Sverige enligt Boverket förbundit sig att iaktta redan i EES-avtalet. Vad som behöver föreskrivas i lagen är därför att myndigheter och enskilda skall förutsätta att en produkt är lämplig för avsedd användning om den tillverkats enligt byggproduktdirektivets regler. Det innebär att en del av de föreskrifter som regeringen bemyndigas att utfärda med stöd av 4 § 2 och 4 tas in i 3 § och att bemyndigandena i 4 § bör ändras i enlighet härmed.

Vattenöverdomstolen anser att uttrycket "får föreskriva" i 4 § bör bytas mot "får meddela föreskrifter", vilket bättre överensstämmer med terminologin i 8 kap. RF. Domstolen anser vidare att innebörden av bemyndigandet i punkt 1 är omöjligt att förstå. Bemyndigandet bör enligt domstolen – om detta är avsikten med bemyndigandet – formuleras så att regeringen får meddela föreskrifter om väsentliga krav på byggnadsverk enligt bilaga 1 till byggproduktdirektivet.

Byggtreprenörerna anser att lagförslaget tydligare bör behandla den procedur som föreskrivs i artikel 16 byggproduktdirektivet för det fall tekniska specifikationer saknas.

I 5 § sägs att byggprodukter som uppfyller vissa krav skall få släppas ut på marknaden. *Styrelsen för teknisk ackreditering* föreslår att bestämmelsen förtydligas så att det klart framgår att det endast är sådan byggprodukter som skall få marknadsföras, eftersom detta är byggproduktdirektivets krav.

Samma åsikt framförs av *Föreningen Sveriges Byggnadsinspektörer*. Samtidigt har *Statens institut för byggnadsforskning* påpekat att denna tolkning av byggproduktdirektivet, vilken i promemorian återges på sid. 23, inte överensstämmer med den tolkning av direktivet som Storbritannien gjort. Enligt motsvarande engelska bestämmelser är kraven frivilliga.

Lufthavetsverket anser att hänvisningarna i 6 § gör den mycket svår att tolka och att den därför bör skrivas om.

Den föreslagna lagtexten kan enligt *Byggstandardiseringen* tolkas så att bestämmelserna om EG-märket i 6–9 §§ endast avser byggprodukter som framställts av inhemska tillverkare medan bestämmelserna om tillsyn i 10–13 §§ avser alla byggprodukter. Detta kan leda till oklarheter beträffande importörers och säljares ansvar.

7 § handlar om ingripanden mot byggprodukter som försetts med EG-märket utan att de överensstämmer med de krav som gäller för åsättandet. Det förutsätts emellertid förekomma klass- och nivåindelningar med hänsyn till klimat m.m. Det kommer därför att inträffa att produkter uppfyller kraven för EG-märkning utan att för den skull motsvara en klass eller nivå som krävs i Sverige. Det framgår enligt *Byggstandardiseringen* inte av lagtexten hur sådana produkter skall behandlas.

Vattenöverdomstolen noterar att det är ovanligt i svensk rätt att både straff och vite kan utdömas för samma gärning.

Vattenöverdomstolen påpekar att det inte av promemorian framgår vad som menas med att förelägganden och förbud får meddelas om det är påkallat från skyddssynpunkt. Även oavsett denna oklarhet anser domstolen att bemyndigandet är alltför generellt.

Vattenöverdomstolen anser inte att det finns behov av att bemyndiga regeringen att meddela överklagandebestämmelser. *Kammarrätten i Göteborg* ifrågasätter för sin del om bemyndigandet står i god överensstämmelse med 11 kap. 4 § regeringsformen. *Statskontoret* anser överklaganden bör prövas av de allmänna förvaltningsdomstolarna.

Förslaget till ändringar i PBL

Trots att promemorian inte tagit upp frågan föreslår *Kommerskollegium*, *Styrelsen för teknisk ackreditering*, *Byggstandardiseringen*, *Standardiseringskommissionen i Sverige* och *Statens provningsanstalt* att Boverkets ensamrätt att utfärda typgodkännanden upphävs. Den sistnämnda remissinstansen föreslår att 8 kap. 29 § omformuleras så att byggnadsnämnderna skall godta material, produkter och kvalitetssystem, vilka har certifierats av ackrediterat eller anmält certifieringsorgan. Också *Boverket* föreslår att paragrafen ändras så att rätten att utfärda typgodkännanden kan överföras till ett privat organ.

I 8 kap. 29 § föreslås i promemorian en skyldighet för byggnadsnämnderna att godta byggprodukter som på föreskrivet sätt har visats uppfylla kravet på lämplighet för avsedd användning enligt 3 § byggproduktlagen. Denna skyldighet måste enligt *Standardiseringskommissionen i Sverige* utvidgas till att omfatta också produkter som inte faller under byggproduktlagen men som

omfattas av PBL:s regler och som skall åtnjuta fri cirkulation enligt andra direktiv eller regler än byggproduktdirektivet.

Prop. 1992/93:55
Bilaga 3

Byggstandardiseringen ifrågasätter om inte ordet "typgodkännande" i 16 kap. 3 § för undvikande av missförstånd bör ändras till "nationellt tekniskt godkännande". *Byggstandardiseringen* framhåller vidare att det p.g.a gällande övergångsregler m.m. i praktiken knappast torde behövas någon möjlighet att återkalla ett typgodkännande med hänvisning till EES-regler. Däremot har erfarenheten visat att det behövs en möjlighet att återkalla föråldrade eller av annan anledning olämpliga typgodkännanden. *Boverket* å sin sida har framhållit nödvändigheten av en möjlighet att återkalla typgodkännanden enligt förslaget.

Övrigt

Vattenöverdomstolen, Boverket, Kommerskollegium, Luftfartsverket, Statens råd för byggnadsforskning, Statens institut för byggnadsforskning, Statskontoret, Byggstandardiseringen och Standardiseringskommissionen i Sverige framför också detaljsynpunkter på innehållet i olika textavsnitt i promemorian och en del mer allmänna åsikter. Bl.a. framhålls vikten av att utveckla funktionskrav på byggnader och metoder för att verifiera kraven. *Industrins byggmaterialgrupp* föreslår att alla krav på byggnader i 3 kap. PBL, som inte motsvaras av de egenskaper som anges i 2 § byggproduktlagen, tas bort.

Utöver synpunkter på promemorian och dess lagförslag framför *Boverket, Kommerskollegium, Jordbruksverket, Statens institut för byggnadsforskning, Styrelsen för teknisk ackreditering, Byggentreprenörerna, Byggstandardiseringen, Standardiseringskommissionen i Sverige och Industrins Byggmaterialgrupp* olika synpunkter på innehållet i den kommande förordningen och önskemål beträffande tillämpningen av den nya lagen. Bl.a. betonas vikten av en öppen konkurrens på lika villkor mellan kompetenta organ när det gäller godkännanden och certifiering och vikten av goda konkurrensförutsättningar för svensk byggindustri och goda möjligheter till teknisk utveckling.